

# ST. OLAV

*Påskan 1991*



*F*or denne natt driver med hellig makt  
ondskap på flukt,  
renser for synd, gjenreiser den falnes uskyld  
og gir de sørgende gleden tilbake.

*Fra Påskelovsangen*

# ST. OLAV

## Innhold

- |    |   |                                  |
|----|---|----------------------------------|
| 3  | Inn i stillheten  | <i>Åge Rønning</i>               |
| 5  | Fastebudskap  | <i>Pave Johannes Paul II</i>     |
| 6  | Åge Rønning - katolsk romanforfatter                            | <i>Anne-Lisa Amadou</i>          |
| 7  | Da St. Olav ble provoserende                                    | <i>Baby Johannessen</i>          |
| 9  | En klovn  | <i>Åge Rønning</i>               |
| 10 | Ved journalisten, forfatteren og redaktøren<br>Åge Rønnings død | <i>Ved venner og kolleger</i>    |
| 12 | Sagt om Åge Rønnings forfatterskap                              |                                  |
| 14 | Det heroiske klovneri   | <i>Liv Blikrud</i>               |
| 15 | Bønn i mørke og lys   | <i>Åge Rønning</i>               |
| 16 | Franciskus-søstrene jubilerer                                   | <i>Liv Greni</i>                 |
| 19 | Om "Korsveien"  | <i>Hanne Berentzen</i>           |
| 20 | "Vestens mysterier - en innføring i<br>okkultismens historie    | <i>Anmeldt av p. Olav Müller</i> |
| 23 | Det Bagdad som engang var                                       | <i>Lars Roar Langslet</i>        |
| 24 | Snur Latin-Amerika ryggen til katolsk<br>kristentro?            | <i>Fra "Catholic Herald"</i>     |
| 26 | Kort møte med Leonardo Boff                                     | <i>UKJ</i>                       |
| 27 | Hva venter vi på?   | <i>Per Bang</i>                  |
| 32 | Bli:k på tiden  | <i>Mater Olava</i>               |

## En pasjonsbetraktning av Åge Rønning:

# INN I STILLHETEN

3

Den stille uke. Høres det ikke fenomenalt kjedelig ut? Det minner moderne mennesker om Stortingsgaten klokken elleve Langfredags formiddag. Eller om to eldre damer i sort som fingår Suhmsgate. Eller en klynge småunger på vei hjem fra søndagsskole med et hvitt og ulest blad i vottene, på vei hjem til foreldre som gjesper over bløtkokte egg.

En mann i et vindu i en blokkleilighet, tredje etasje. I sort bukse, lyseblå stiveskjorte og seler. Man antar at han for eksempel heter Trggve. Han stirrer ut, fem minutter går, ti minutter, et kvarter. Slik oppfatter vi visst evigheten, en usedvanlig lang og kjedelig helligdag som aldri tar slutt.

Ikke kommer det aviser. Vi unngår middagsavisenes små injeksjoner av søppel vann og bitter. Og, la oss ikke glemme den detaljen, den stille uken har noe med bakerne å gjøre. Bakerne tar fri, brødet blir litt gammelt, og en mett del av verden beklager seg over tingenes utvikling. Hvorfor skal bakerne ha del i evigheten?

Hele dette kulminerer, ikke påskemorgen, men første påskedags ettermiddag. Under kulingvarslene. Aha, nå, så har det ikke vært helt bra på fjellet likevel. Dagens beske lille glede.

Vel, det finnes kulturelle personligheter som tar en bil ned til Østbanen og får en bunke "Politiken" og "Dagens Nyheter" og "The Observer", og som etterpå med et mildt overbærende smil er internasjonale hjemme.

Eller det er noen som *gjør* noe. Praktiske ting. Reparerer, pusser

båt, blanker blank bil.

Felles for så mange som blir igjen i byen er dette: at stillheten og freden er nesten utholdelig.

Hvorfor er vi så redd for stillheten? Er det bare fordi vi kjenner et vrengebilde av den?

Stillhet, det er jo blant annet å lytte oppmerksomt. I en slik stillhet vil vi lære igjen å skjelve ting fra hverandre. De som flykter fra stillheten, foretrekker forvirring.

Men livets rytme, dets egentlige rytme, utvikles i stillhet, gis uttrykk og vender tilbake til stillhet, sier Thomas Merton.

De som elsker sitt eget bråk, de forstår seg ikke på noe annet. De går gjennom skogen og i fjellet eller de drar ut på havet med bråket sitt. De trenger inn i den tause natur med sine maskiner og frykt for at denne rolige verden vil avsløre deres egen tomhet.

Det er den tragiske sannhet. At det forvirrede menneske som vi kaller det moderne, av mange grunner, og ikke alltid av egen skyld, ikke lenger orker å være stille i stillheten. For det vil ikke innrømme at det ikke eier noe.

Vi har fått stemmen for å si enkelte viktige ting, og vi har fått tausheten for å kunne tenke på de viktige ting. Og i påsken ser vi dette vekselspillet ganske tydelig. Jeg leste en gang om noen hundre unge tyske kvinner og menn som tilbragte den stille uke i fullstendig taushet. Men påskemorgen sang og danset de, og alle følte at det var naturlig og riktig. For virkelig glede kommer ofte som en gave hvis vi

venter en liten stund i stillhet.

Og hvis du også etterhvert gir avkall på små rammende bemerkninger om de som maser rundt deg, og heller forsøker å trekke dem inn i din stillhet, da kan du lytte.

Og du vil etterhvert kanskje fatte, nettopp fordi du er stille, at stillheten skjuler alt som du har søkt mot.

Det er en stolt tone i sorgen. Allerede Skjærtorsdag er den gamle kristne tanke der: det høver seg for oss å rose oss av Vår Herre Jesu Kristi kors, i det er vår frelse og vår oppstandelse, ved ham er vi frelst og utfridd. På denne dagen, den fjerde etter det jublende inntoget i Jerusalem, lever vi med i en rekke begivenheter som gikk like forut for Herrens lidelse. Og akkurat disse begivenhetene er fylt av de dypeste, ja, kanskje de mest uutgrunnelige hemmeligheter i hele påsken.

Det siste aftensmåltidet med de trofaste, de mysterier han skjenker dem, forræderiet, Hans dødsangst i kolonihaven utenfor byen, arrestasjonen. I løpet av noen timer rulles scenene fra en dag og en natt i den hellige by opp for oss. Hvis vi lytter:

Et nytt bud gir jeg dere, at dere skal elske hverandre, likesom jeg har elsket dere, sier Herren.

Herre, vasker du mine føtter? Jesus svarte ham: Dersom jeg ikke vasker dine føtter, har du ingen del i meg.

Hva jeg gjør, skjønner du ikke nå, men senere vil du skjønne det.

Disse to siste replikkene river likesom sløret til side, og vi er til stede, vi kan høre stemmene. Peters forar-

Liturgiske andakter fra St. Olav  
Domkirke i påsketiden

Koret "Cantate Domino", som er St. Olav kirkes kirkekor, er ansvarlig for to liturgiske morgenandakter i NRK i påsketiden. Andaktene sendes kl. 08.15 på onsdagene 3. og 20. april. Liturg er pater Brian McNeill CRV.

Andaktene er utformet som en gregoriansk Laudes med recitasjon av Davidsalmer, Sakarja Lovsang og gregorianske sekvenser. Musikalsk leder er domorganist Olav Rune Ekeland.

Kirkehistorisk diakonvigsling i Bergen

Den 17. februar ble det skrevet katolsk kirkehistorie i St. Paul kirke i Bergen: Gunnar Wicklund-Hansen ble, som førstemann i vårt land, vigslet til "permanent diakon". - Vanligvis er diakon-vigsling et steg på veien til presteembedet i Den katolske kirke, noterer Norsk Økumenisk Pressebyrå (NØP) i sakens anledning. - Tradisjonen går tilbake til oldkirken hvor ansvar for sjelesorg og opplæring ble tillagt menighetens diakoner. I moderne tid er diakonembedet en mellomstasjon før prestene får

fulle rettigheter i sitt embede. Diakoner får bl.a. anledning til å foreta dåp, vie ektefolk, foreta begravelser og dele ut nattverdens sakrament, men de får ikke konsekre-re brød og vin til Jesu legeme og blod. Den katolske kirke i Norge har, som kirken i mange andre land i den vestlige verden, stor prestemangel. Mens Vatikanet ennå bestemt er imot kvinnelige prester, kan vigsling til "permanent diakon" bli en løsning som kan bli aktuell i flere tilfeller, skriver NØP.

4

gede: Herre, vasker du mine føtter? Og den Andres rolige svar: Hva jeg gjør, skjønner du ikke nå, men senere vil du forstå det.

Langfredag. Han føres opp trappen til Pilatus. En meget moderne romersk embedsmann som ikke har særlig interesse for hele saken, det er de utenfor som maser.

Er du konge?

Et vaksomt blikk kanskje. Pilatus har plikt til å passe på slike nykomlinger på den politiske arena. Et øyeblikk våkner hans nysgjerrighet.

Men han får et merkelig svar, både bekreftende og forvirrende:

Du sier det, jeg er konge. Dertil er jeg født og derfor er jeg kommet til verden for at jeg skal vitne om

sannheten, hver den som er av sannheten skal høre min røst.

Igjen er det et moderne menneske som svarer, med en trett gest:

Hva er sannhet?

Pilatus har lest for mange skrifter, levet for lenge, sett for mange muligheter, lekt med for mange følelser til at det kan si ham noe: Hva er sannhet? Og han sender den dødsdømte på korsveien til retterstedet.

Det er et vendepunkt i hele verdens historie, og embedsmannen aner det ikke. En fransk forfatter har skrevet en novelle som foregår mange år senere. Pilatus sitter sammen med med en gjest i en praktvil-

la ved Middelhavet. De snakker om gamle dager. Den andre minner ham om den oppvigleren han dømte til døden, Jesus fra Nasaret. Du husker vel ham, det fortelles så mye rart.

Pilatus ser på ham, stryker seg over øynene. Fra Nasaret? Jesus? Nei, jeg husker ikke noen ved det navn.

Det er et glimt av et menneskes tragedie. Men det forteller også noe om oss. Om vår situasjon i dag.

For alles skyld er det nødvendig at noen har tid og vilje til å holde en ukes stillhet.

Fra St. Olav - 1965

Norsk Katolsk Bisperåd har mottatt følgende takkeskrivelse:

*Vi vil gjerne gi uttrykk for vår varme takk for all vennlig deltagelse og oppmerksomhet som er blitt vist oss ved H.M. Kong Olav Vs bortgang.*

*Hauald R*

*Inja*

Alfabetisering er nøkkelordet for årets fasteaksjon. Inspirert av FN's alfabetiseringsår 1990 og av pavens fastebudskap for 1991 har Den Nordiske Bispekonferanse bestemt at fastebidragene fra de nordiske land i år skal gå til lese- og skriveopplæring i den tredje verden. I mange utviklingsland mangler store deler av befolkningen slike kunnskaper, men en forutsetning for at folk i disse landene i det hele tatt skal ha en sjan-

se til å arbeide seg ut av fattigdommen, er nettopp at de kan lese og skrive. Målet er å samle inn minst 723.000 kroner i de nordiske land som så skal fordeles på prosjekter i Peru, Brasil, Guatemala, Bolivia, India, Filippinene og Angola. De nordiske Caritas-organisasjonene administrerer prosjektene gjennom lokale samarbeidspartnere. Det felles katolske menighetsblad Broen inneholdt en bred beskrivelse av

de enkelte prosjekter i sitt nr. 1- 1991, samt en innbetalingsblankett til Caritas Norge som står for innsamlingen her hjemme. Innbetaling kan også skje på "vanlig" giroblankett til  
**postgirokonto nr. 0823 0990019**  
og adressert til:  
FASTEAKSJONEN,  
Caritas Norge, Fagerborggt. 17,  
0360 Oslo 3.

## Pavens fastebudskap

5

*"Det dere har gjort mot den minste av mine, det har dere gjort mot meg." Matt. 25,40.*

*Kjære brødre og søstre.*

Vi feirer i år at det er 100 år siden pave Leo XIII sendte ut sitt rundskriv *Rerum Novarum* som innledet et nytt kapittel i kirkens sosiallære. Et viktig trekk ved denne lære er den utrettelige oppfordring til solidarisk innsats for å overvinne nød og fattigdom, en tilstand millioner av mennesker lever i.

Til tross for at skaperverket og alle dets goder er ment å komme alle mennesker til gode, lider en stor del av menneskeheten under elendighetens åk. I mitt rundskriv "Om det sosiale ansvar" påpekte jeg at all denne elendigheten er en utfordring til kjærligheten og solidariteten i verden. Jeg understreket at det haster med en innsats for andre, haster for mange av oss med å skjære ned på egne krav til fordel for andre; Bibelen maner oss til å tjene andre i stedet for å undertrykke dem, utnytte dem til egen fordel.

I denne fastetid henvender vi oss på ny til Gud som er "rik på barmhjertighet og all godhets kilde", med bønn om å helbrede oss for vår egoisme og gi oss "et nytt hjerte og en ny ånd".

Fastetiden og påsketiden stiller oss ansikt til ansikt med det faktum at Vår Herre Jesus identifiserer seg med de fattige. Guds sønn, som ble fattig av kjærlighet til oss mennesker, identifiserer seg med alle som lider. Denne totale likestilling kommer til uttrykk i ordene: "Det dere har gjort mot den minste av mine,

det har dere gjort mot meg."

På fastetidens høydepunkt, Skjærtorsdag, minner liturgien oss om innstiftelsen av nattverden, om Jesu lidelse, død og oppstandelse. I det sakrament hvor kirken feirer sin egen tros dybde, bør vi oppleve noe av den fattige, lidende og forfulgte Frelzers egen bevissthet. Denne Jesus Kristus, som elsket oss så høyt at han ga sitt liv for oss, og i nattverden gir seg selv som det evige livs næring, er den samme Jesus Kristus som innbyr oss til å gjenkjenne ham i de fattige som han 'likestiller seg med' i full solidaritet.

### Den nakne Kristus

Den hellige Johannes Chrysostomus uttrykker denne likestilling slik: "Ønsker du å ære Kristi legeme? Da må du ikke overse at dette legeme er nakent. Dyrk ham ikke i kirkens hus med gevanter av silke, mens du overser ham der utenfor kirken hvor han lider fordi det er kaldt og han er naken." (Kommentar til Matt. 50,3-4.)

I denne fastetid må vi også ta frem lignelsen om den rike fråtser og den fattige Lasarus. Alle mennesker er kalt til å ha del i denne verdens veldekkede bord, og likevel ligger mange ennå foran døren, som Lasarus, hvor "hundene kommer og slikker deres sår" (Luk. 16,21)

Hvis vi overser den utallige mengde mennesker som ikke bare mangler det nødvendige til livets

opphold, men også mangler glimt av håp om en bedre fremtid, da blir vi som den rike fråtser som ikke så Lasarus (Luk. 16,19-34).

Vi må åpne øynene for den rystende nød i mange deler av verden. Jeg gjentar min appell som jeg i Jesu navn og hele menneskehetens navn rettet til alle mennesker av god vilje under min siste reise til Sahel-området i Afrika: "Hvilken dom vil historien felle over en generasjon som eier alle midler til å ernære hele jordens befolkning, men som i brodermordersk blindhet nekter å gjøre det? Hvilken ørken vil verden bli hvis ikke elendigheten blir møtt med livgivende kjærlighet?"

### Målestokken for vår tro

Med blikket rettet mot Kristus, den gode samaritanen, må vi ikke glemme at han - fra den fattigslige krybben og helt frem til den totale selvutsløttelse på korset - ble en av de fattigste. Han lærte oss å forsake rikdommen, å stole på Gud og være villige til å dele. Han oppfordrer oss til å bry oss om våre brødre og søstre som lever i fattigdom og lidelse, og til "å være fattige i ånden", det vil si være oss bevisst at vi er helt og fullt avhengig av Gud.

Måten vi lever på, er den egentlige målestokk for vår kjærlighet til ham som er livets og kjærlighetens kilde. Den er selve beviset på vår troskap mot hans evangelium.

La bevisstheten om denne vår kristenplikt vokse seg større nå i fastetiden, så vi ikke forspiller denne tiden, men fornyer oss mens vi venter på påskens sanne glede. ●

Det utvidede kulturbegrep

Det utvidede kulturbegrep, hvor sport og underholdning, fritidssystemer generelt, gis status som den mest krevende kulturinnsats – har noe med nordisk puritanisme å gjøre. Behovet for underholdning, sirkus, nydelse lek og spill var ikke et legitimt behov hos oss. Hverken puritaneren eller snobben likte røverromaner og griseri, og ville helst

forby det skriver Sven Kærup Bjørneboe i en kronikk i Aftenposten.

Jeg står gjerne i kinokø for en billett til Mannen med jernmasken (en av mine store opplevelser). Jeg leser Fantomet og rynker ikke på nesen av fotball. Popmusikk slår jeg av (det blir for uopplevet, infantilt). Men hver sin smak. Noen klør seg i baken, andre jogger.

Bare puritaneren har så dårlig samvittighet fordi han ser en fotballkamp, driver med idrett, hører en rockekonsert, liker Donald – at han må opphøye til kultur sitt tilfredsstilte behov for underholdning. Og da på bekostning av hva han med frekk skyldfølelse kaller finkultur. . . finkultur definert negativt i forhold til noe mer ekte, nemlig det folkelige. Massekulturen.

## 6 Åge Rønning - katolsk romanforfatter

– Åge Rønnings senere forfatterskap er katolsk i kraft av en underliggende tematikk som ikke helt kan fattes uten gjennom katolsk forståelse: Det er et forfatterskap som hviler på forestillingen om de helliges samfunn, skriver Anne-Lisa Amadou i dette tilbakeblikket ved romanforfatteren Åge Rønnings død.

Åge Rønning ble ofte - altfor ofte, syntes han selv - sammenlignet med Graham Greene. En gang erklærte han at mens Greene var en forfatter som tilfeldigvis var katolikk, anså han seg selv for å være en katolsk forfatter. Og med Åge Rønning står vi i sannhet overfor et katolsk romanforfatterskap - ikke først og fremst fordi enkelte av hans personer er katolikker, eller fordi en og annen whisky-drikken (og Greene-inspirert!) katolsk prest er å påtreffe i hans persongalleri. Åge Rønnings senere forfatterskap er katolsk i kraft av en underliggende tematikk: Det er et forfatterskap som hviler på forestillingen om de hellige samfunn.

I *De ukjentes marked* fra 1966, som handler om en flokk forsumpede uteliggere i Oslo som samler filer til et loppemarked for Perus fattige, får vi høre at idet markedet går mot slutten og stemningen er på sitt høyeste, slår musikanterne - to rødsprengte og ølglate herrer - over i melodien "When the saints go mar-

ching in". En åpenbar ironi, virker det som, for markedet ender med det lite oppbyggelige faktum at en av uteliggerne stikker avgårde med alle pengene. Og likevel. *De ukjentes marked* handler om et menneskelig fellesskap der krefter som unndrar seg den enkeltes forståelse, allikevel får virke og bære frem det håp som anføreren og idealisten Ganard har villet sette inn i verden.

Herfra er ikke veien lang til *Kolbes reise* (1982). Likesom den forhutlede glassblåseren i *De ukjentes marked* får stukket den forsvunne pengebunken inn på brystet og gjennom alskens vidervedigheter sørger for at den kommer vel i havn, slik bærer journalisten Molly Ki stoffet om Maximilian Kolbe frelst gjennom verdens prøvelser. Og mens glassblåseren i sin snublende gang mot målet blir representant for dem alle i dette svært så lite "hellige" samfunn, settes Molly Kis vandring inn i en større sammenheng. For den kvin-

nelige journalistens reise på jakt etter stoff om Kolbe ender med at hun, uten å være seg det bevisst, gjentar og aktualiserer Kolbes offerhandling i sitt eget liv.

Sentralt i Åge Rønnings senere romaner står dermed ikke forestillingen om Guds nåde, men forestillingen om det store fellesskap der den ene menneskesjel virker for den andres frelse. Bare mot en slik bakgrunn kunne historien om de forfyllede uteliggerne bli en roman om *håpet*, uten at fabelen derfor mistet noe av sin barske realisme og burleske humor. Og bare ut fra den spesifikt katolske forestillingen om kirkens levende og altomfattende fellesskap kunne en historie som martyrpresten Kolbes settes i relasjon til et livsløp som ytre sett preges av skakkjørt seksualitet, avmakt og selvoppgivelse. Slik blir Åge Rønning stående ikke bare som en katolsk forfatter - dem er det flere av, selv om få er norske - men som noe så enestående som forfatter av en katolsk roman .

### Odd Abrahamsen i St. Olav 1959:

Åge Rønning, et navn man skal sette to tykke streker under ( - ) Han er nemlig en dikter. Hans sobre stil og poetiske gemytt gjengir en brennende søken etter det vesentlige i tilværelsen - Gud.

### Tidligere jesuittleder død

*Pedro Arrupe, jesuittenes leder i 16 viktige år i kjølvannet av Det 2. Vatikankonsil, døde i Roma i begynnelsen av februar, 83 år gammel. Hans tid som ordensgeneral ga jesuittenes verdensomspennende apostolat en ny retning idet han satte arbeidet for de fattige som første prioritet. Det førte til at ordenens innsats i mange deler av verden*

*ble identisk med arbeidet for rettferd, særlig i Sentral- og Sør-Amerika. Arrupe gav sin fulle, men velbalanserte tilslutning til ledende jesuitter innen frigjøringssteologien.*

*Hans fremgangsmåter var ofte kontroversielle, og det var et spent forhold mellom ham og kurien og med paven Paul VI og Johannes Paul II, til tross for at han*

*hadde et nært forhold til sistnevnte og alltid viste ham full lojalitet og lydighet. I 1981 ble Arrupe rammet av slag, to år senere trakk han seg tilbake som ordensgeneral. Den nytpekte arvtager etter Arrupe ble ikke godkjent av paven som i stedet utnevnte sin personlige delegat, nærmere bestemt en 81 år gammel pater, til å lede ordenen.*

CATHOLIC HERALD

## Baby Johannessen: Da St. Olav ble “provoserende”

7

Etter å ha vært redaktør i St. Olav i noen år da pater Hallvard Rieber-Mohn OP var ansvarshavende redaktør, overtok Åge Rønning som ansvarlig redaktør et stykke ut i 1966. Men allerede da Rieber-Mohn hadde det formelle ansvar, satte Åge Rønning sitt journalistiske preg på bladet.

Da han formelt overtok redaktøransvaret, satte Åge Rønning fra første nummer sitt personlige preg på bladet. Med journalistisk teft trakk han verdenskirken inn i vår bevissthets-sirkel gjennom små notiser, hentet fra toneangivende, katolske aviser ute i verden, og da ikke nødvendigvis de mest konservative! Åge Rønning sto så absolutt på linje med resultatene av Det 2. Vatikankonsil. Her sto han sammen med biskopen i Oslo Katolske Bispedømme, John Willem Gran, som hadde deltatt i konsilet og gjorde alt for at norske katolikker skulle holdes informert.

Gjennom St. Olav fikk nå norske katolikker og andre interesserte lesere innblikk i det som skjedde ute. Åge Rønning holdt en åpen kontakt utad til andre redaksjoner av katolske blader, ikke bare i Norden, men også internasjonalt. Hans siktemål var klart fra starten: Pressefrihet/redaksjonell handlefrihet også for vårt katolske tidsskrift. Også her synes biskop Gran å ha vært støttespiller.

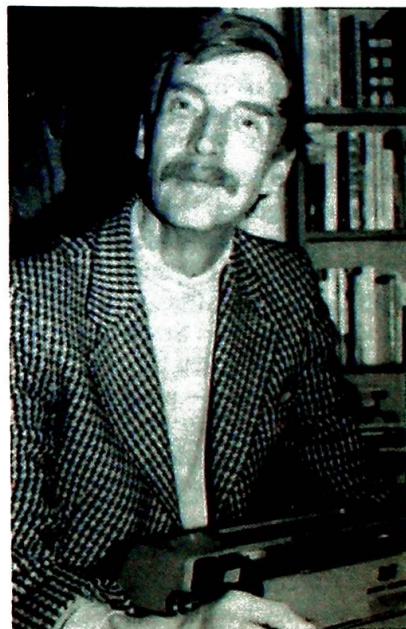
Det var nok av rop både fra presster og legfolk om at tingene måtte få bli ved det gamle. Åge Rønning fulgte sin egen redaksjonelle linje og vil bli husket for det.

De legfolk og det hierarki som i dag igjen skal diskutere de katolske bladenes skjebne, vil gjøre klokt i å snakke med erfarne (katolske) pressefolk om saken. Et gammelt ord sier at det går raskt å rive ned noe – det tar adskillig lengre tid å bygge det opp igjen. Det gjelder også for et blad som St. Olav, som i Åge Rønnings redaktørtid tok et langt skritt fremover som toneangivende talerør for katolske strømninger i tiden, i en presentasjon som også kom legfolk til gode, og ikke bare de lærde teologer.

Åge Rønning pepret St. Olav med Ryan's tegninger. Illustrasjonene var til glede for mange og til ergrelse for de få. De ga bladet en sårt tiltrengt humor.

### Stort alvor

Åge Rønning skrev ikke bladet alene. Til enhver tid hadde han med seg en redaksjonsstab som besto av både teologisk lærde og kulturelt bevisste skribenter. Alle emner kirken var opptatt av, ble presentert. Enten gjennom teologiske artikler eller i lettere reportasjer – men aldri var noe lettvent. I en lederartikkel under overskriften “Til våre venner!” skrev Åge Rønning: “Det er



ikke meningen at alle skal være så voldsomt enige i alt vi skriver om i St. Olav. For å være helt ærlige ønsker ikke redaksjonen engang en slik søvng enighet. Vi liker kontakt med leserne, enten de er ute med ros eller ris. Vi akter å lytte oppmerksomt, særlig til kritikken, men det er ikke sikkert at vi tar oss den ad notam. Vi forbeholder oss å stå fritt – fordi vi tror at en selvstendig, frittstående redaksjon er den beste garanti i det lange løp for en god presse. Også i Kirkens tjeneste”.

Ut fra denne redaksjonelle linjen tok Åge Rønning opp mange kontroversielle emner som dermed ble diskutert i kirken i Norge. Det er nok å nevne abort og prevensjon. På denne tiden ble også bispesynodene viet stor plass. St. Olav var vel også et av de første presseorga-

Johannes Paul Is reformplaner  
*Pave Johannes Paul I, som døde av slag i 1978 etter bare 33 dager som pave, hadde planer om vidtgående kuriereformer og hadde allerede gjort utkast til fire encyklikaer da han døde. Han hadde også planer om å besøke Israel som ledd i en plan for en fredelig løsning på Palestinaspørsmålet. Dette fremgår av en bok som nylig er utgitt av Camillo Bassetto, en nær venn av*

*den avdøde pave. Boken inneholder samtaler og diskusjoner paven hadde med tre fremtredende kirkelige personligheter.*

*Bassetto skriver at Johannes Paul I først ville frigjort Kirken fra dens "makt og rikdom". Han ønsket også å opprette en institusjon for hjemløse inne i Vatikanet og ville selv servere sine "gjester" søndagsmiddagen. "Det vil bli færre taler og mer praktisk nestekjærlighet, jeg er biskop av*

*Roma og de fattige har forrang," sa han.*

*Ifølge boken formulerte Johannes Paul I sin første kuriereform i den annen uke av sin korte pavetid, og den reform han ga høyeste prioritet, gjaldt pavedømmet selv. Han ga ordre om at han selv ville skrive sine taler som han sa ville bli "få, korte og forståelige for alle." CATHOLIC HERALD*

8

ner som tok opp emner som transplantasjoner – et medisinsk fremskritt som har mange sider. Åge Rønning fikk det etiske element diskutert.

Han var også opptatt av pавens fredsanstrengelser. Han tok opp krigen i Vietnam, forholdene i Kina, det som skjedde i Spania og, også dengang, i Midt-Østen. At slike emner ble tatt opp i St. Olav, ble av mange katolikker sett på som å gjøre St. Olav politisk – partipolitisk.

Vi visste at Åge Rønning var radikal. Men skulle det forhindre at vi tok ham alvorlig? Jeg var ofte uenig med Åge Rønning. Men jeg står til denne dag fast på at han gjorde St. Olav til det frie organ for åpen meningsutveksling blant katolikker som det fortsatt er, og sannsynligvis aldri ville ha vært uten Åge Rønnings pionerarbeid.

Åge Rønning hadde en utpreget rettferdighetssans og hans dype katolske tro var grunnfestet. Men han tok avstand fra alt som luktet av bornerhet. Det kostet ham lite å henge ut groteske utslag av kirkelige overdrivelser – enten de kom fra prester eller legfolk. Han satte rett og slett et speil opp for leserne som skjulte seg bak den trygge norske hverdag. Vi norske katolikker hadde også et medansvar for alt det onde som skjedde rundt i verden, var Åge Rønnings tanke. Han skrev engang i forbindelse med krigen i Vietnam: "De kristne føler seg i foruroligende grad tryggest når spørsmålet om medansvar for denne krigen skyves i bakgrunnen. Når det henføres under postene politikk, personlig avmakt eller Vår Herres barmhjertighet".

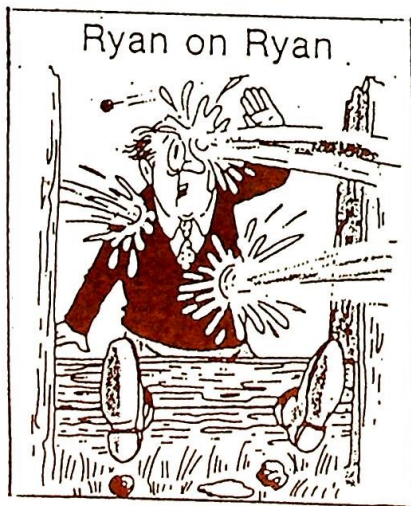
### Den stille revolusjon

Åge Rønning ofret en del spalteplass på den stille revolusjon som foregikk i ordenssøstrenes liv. Han skrev engang i en reportasje: "Det er ikke bare draktene som forandres, alt tyder på at klostrene rolig og effektivt engasjerer seg i nye oppdrag og ansvar, klostrene blir i mindre grad fredete og fromme oaser i en travel verden – søstrene blir seg bevisst at de er moderne kvinner som Gud har gitt spesielle oppdrag blant menneskene".

### En merkelig historie

"En klovnns funderinger" – senere bare "En klovn" var petitkunst av edleste merke. Spalten var satirisk, ironisk, flengende, gjennomboren-

### Fra St. Olav 1969:



*Det er ikke bare i Oslo at katolske journalister kritiseres. Tegneren Ryan i Catholic Herald har også vært under ild. Hans egen tekst er: "Mer av dette og jeg sier ja takk til tilbudet fra L'Osservatore Romano!"*

de og ramsalt, men aldri ondskapsfull. Men han tok oss alle på kornet. I klovnespalten inngikk den burleske forfatter og den lynskarpe journalist en symbiose som er enestående i norsk presse. Spalten fortjener å komme i bokform – det beste av bidragene, ihvertfall!

En gang smalt det så det ljomt over hele vår lille katolske andedam her hjemme. Klovnens skriver noe fra en kveldsmesse i St. Josephs kapell i Akersveien, hvor ungdommen hadde fått slippe til med nye rytmer og toner. Klovnens beskriver en mektig dame som er mektig vred, og som vil ha seg frabedt slike eksperimenter i fremtiden. Klovnens skriver: "Presten så vennlig på damen, det var tydelig at han ikke ville tvinge henne til noe. Hun så temmelig sterk ut også. . . Men en klovn hadde altså overhørt den korte, brennbare replikkvekslingen: "Skulle tro det var bantunegre". Damen hadde boa, hatt med fjær, pen, hvit hudfarve. Hun lignet ellers meget på andre damer av siitt slag. Jeg aner ikke hennes navn. Jeg vil bare be henne – og eventuelle meningsfeller – om å være mer forsiktig med sine selvtilfredse uttalelser i fremtiden. Hun avslørte seg nemlig sterkt med de ordene. Vi sto jo plutselig ansikt til ansikt med en stolt hvit katolikk – og et ganske uvitende eksemplar av arten. Aner hun noe om bantunegrenes stilling i dagens verden? Hvis hun gjør det, bør hun i Herrens navn foreta en stille loftsrydning. Hvis hun med uttrykket bare tenkte på noe hun leste i en ungpikerebok for to menneskealdre siden om hvite oppdagelses-



Å bli syk kan være en måte å bevare helsen på!

"Skal vi plent ta fra folk sykdommen"? spør dr. med. Kirsti Malterud. "Legens oppgave er å hjelpe pasienten til å få et bedre liv. Enkelte vil være litt syke. Det kan finnes gode grunner for det. Den som har en livssituasjon hvor det ikke er omsorg og trøst å få, må kanskje bli syk for å få det. Den som alltid har for mye å gjøre, bør muligens legge seg for å få et pusterom. Å bli syk kan være en måte å bevare helsen på".  
Stavanger Aftenblad

Hvis verden oppfattes som vårt felles hus. . .

"To ord blir viktige i tiden framover: økologi og økonomi. De ligner hverandre. Begge kommer av det greske ordet for hus: oikos. Siste stavelse i økologi kommer av logos – forståelse. Siste stavelse i økonomi kommer av nomos – forvaltning. Altså: husforståelse og husforvaltning". Det er Inge Eidsvåg, rektor ved Nansenskolen,

som minner oss om dette i en artikkel i Arbeiderbladet.

"Hvis verden oppfattes som vårt felles hus, må vi innrømme at vi har forvaltet for mye og forstått for lite. I dette perspektivet ligger det en stor visdom i Gandhis ord: "Det finnes nok i denne verden til å fylle alles behov, men ikke alles grådighet".

reisende i det mørke Afrika – bør hun snart begynne med noe mer avansert litteratur. Bare hun passer på at overgangen ikke blir for brå. Boa og hvit narraktighet på Kirkens vegne er noe av det verste som finnes. Heldigvis er det sjelden å møte like dumheter blant trossfeller, både i Norge og ute. . ."

Gjett om det ble ramaskrik og diskusjon, både i og utenfor St. Olavs spalter! Det verste var at angjeldende dame – navnet være utelatt her – svarte i bladet og forsvarte seg, bl.a. ved å vise til den gregorianske musikken. I flere år fremover skulle holdningen til St. Olav bli preget av boa-saken.

Betraktet i ettertid kan man bare konstatere at Åge Rønning som den observante journalist han var, hadde snappet opp noe tidstypisk i vår katolske holdning dengang. Det er vel få av oss som kan slippe unna stempelet bornerte og besteborgerlige. Åge Rønning slo ned på vår lunkne holdning, vår likegyldighet, vår besserwissen. Han rev oss ganske enkelt ut av vår lille menighets lune kosevarme og stilte oss overfor utfordringer.

### Kontoret var et kott

I mange år laget Åge Rønning et flott og debattvekkende blad ut fra et lite kott i Akersveien, hvor det knapt var plass til ham selv, enda så tynn han var, og hvor det ihvertfall var liten plass for besøkende, enten disse var uteliggere han hjalp, prestere i nød eller pressekolleger som ville slå av en prat. Selv tenkte jeg etter besøk i kottet at ånden trives der man minst aner det. Vårherre trenger et hjerte og en hjerne og et

sinn å slå ned i for å få sin ånd spredt. De egenskapene finnes inne i mennesket, ikke i de ytre omgivelser. Mang en kvinne og mann har hatt funkis-flotte kontorer med stor utsikt uten å ha kommet i nærheten av Åge Rønnings sprudlende vidd.

Åge Rønning lærte meg at det nytter å tenke selvstendig som katolikk også om andre i kirken skulle forlange ensartet disiplin. Han lærte meg at det å være klovn for andre ikke er så farlig, hvis det som leder en er troens dypeste imperativ. I ettertid kan den katolske kirke i Norge være takknemlig for det som kom ut fra det lille kottet i Akersveien – en fri katolsk tanke annerledes enn våre hverdagsfunderinger.

Åge Rønning lot ikke tiden stå stille. Mens dominikanerne i redaktørstolen hadde hevet St. Olav til teologiske og filosofiske høyder, fikk Åge Rønning bladet ned på jorden – ikke for at det skulle festes til påler én gang for alle, men for at det skulle være et fyrtårn for katolsk debatt og orientering her i landet.

Åge Rønning sto ikke alene. Uten alle de fine medarbeiderne i redaksjonsrådene, uten biskopelig og prestelig tilslutning, uten søstrenes bistand, uten legfolk som støttet opp, kunne han ikke ha klart det han maktet i over ti år med bladet St. Olav. Dagens katolikker vil neppe forstå hvor opphetet klimaet katolikker imellom var like etter Det 2. Vatikankonsil og etter den store legmannskongressen i Roma. Åge Rønning viste en vei som St. Olav siden har kunnet holde seg på.

Dette gjorde han fordi han var en herlig blanding av burlesk forfatter, dyktig journalist og dypt troende katolikk. En kombinasjon kirken fikk nytte godt av og som kirken står i takknemlighetsgjeld til – boa eller ikke boa.

### Fra St. Olav nr. 19 - 1976:



En  
klovn

Det å finne historier til denne spalten er av og til litt av en jobb.

Forleden snappe jeg opp følgende, jeg sier ikke av hvem:

Det var i de årene da vi begynte å si ting på godt norsk i messen. En liten ministrant ble forklart at han skulle svare på en bestemt ting presten sa med ordene «— og med din ånd».

Gutten gren litt på nesen, klødde seg i håret og var ikke helt med.

— Hva betyr det 'a? spurte han.

En litt eldre ministrant så nesten nedlatende på ham.

— Det betyr et cum spiritu tuo, tusken, sa han.

Vel, jeg husker ikke engang hvem det var som fortalte den historien. Men det var et kjærkomment bidrag. Det er ikke så mange av dem for tiden.

Jeg satt til bords i går med en katolsk dame som kikket på meg og lot som om hun var forskrekket:

— Gid. Jeg tør vel ikke si et ord nå eller så kommer jeg i Klovn, sa hun.

Av en eller annen grunn kom jeg på den saken jeg allerede hadde hørt og som skulle redde meg i nok et nummer. Jeg så på damen:

— Fred være med deg, sa jeg blidt.

## Vatikanet og staten Israel

Kristne i araberlandene vil få 'alvorlige vanskeligheter' med sine regjeringer dersom Vatikanet oppretter diplomatiske forbindelser med Israel før man er kommet frem til en helhetlig løsning på problemene i Midtøsten, uttalte hjelpebiskop Pietro Rossano, Vatikanrådgiver i katolsk-jødiske spørsmål, i et intervju nylig. Kirken må lytte oppmerksomt til sine medlemmer, særlig de som befinner seg i Syria, Egypt og Irak. En utveksling av ambassadører

mellom Vatikanet og Israel på det nåværende tidspunkt vil styrke de anti-israelske følelsene hos de arabiske kristne i området. Vatikanets politikk er å mane arabiske kristne til fredelig sameksistens med Israel, og det er derfor viktig at Israel på sin side forstår palestinerne sine følelser. Spørsmålet om et hjemland for palestinerne og status for de områdene Israel har holdt okkupert siden 1967, må løses først, sa Rosano

Hans uttalelse kom etter økt press på Vatikanet fra det jødiske samfunn i Roma

om diplomatiske forbindelser med Israel. Vatikanet svarte med å annonsere sin anerkjennelse av staten Israel og dens behov for nasjonal sikkerhet. Vatikanets pressetalsmann sa i sakens anledning at legale spørsmål som "de okkuperte områder og palestinerne sine stilling, annekasjonen av den hellige by Jerusalem samt situasjonen for Den katolske kirke i Israel og de områder landet administrerer" må løses før en evt. gjensidig diplomatisk anerkjennelse.

CATHOLIC HERALD

10

## Reidar Huseby:

"Skrive er det eneste jeg kan!" påstod Åge Rønning. Trolig ble han tidlig klar over at det også var det eneste han ville. Etter nødtørftig skolegang var han alt som 20-åring engasjert som journalist, først i Arbeidernes Pressebyrå, senere i daværende Verdens Gang.

Til Norsk Telegrambyrå kom han i 1947, 22 år gammel. Selv hevdet han at han ble satt til å skrive om nettopp det han ikke hadde sans for - økonomi og administrasjon. ("Men det fantes jo," betrodde han meg en gang, "heldigvis utenlandske fagtidsskrifter!"). Fra midt på 50-tallet var Rønning tilsatt i Morgenbladet. Tidlig på 60-tallet finner vi hans signatur hyppig i Tidsskriftet St. Olav, der han senere ble redaktør. Den stillingen hadde han inntil han valgte å satse på forfatterskapet på heltid, fra -76.

I forbindelse med forarbeidet til et fjernsynsprogram spurte jeg ham en gang hvor - og hvordan? - troens vei hadde startet. Med sin velutviklede sans for det bevisste klovneri, svarte han: "Husker du 800-årsjubileet for erkebispesetet i Nidaros?" Jeg mintes svakt markeringen i 1953. Vi hadde begge vært med på en pressekonferanse i Oslo der kardinal Bernard Griffin førte ordet. "Det skjedde noe med meg," sa Åge - (ikke uten et underfundig smil), " - da en ung nonne kom inn med et brett og spurte: - Er det noen her som vil ha en drink? -"

Jeg fattet hans poeng: Han kjente seg trygg på at Kirken ga ham det nødvendige historiske perspektiv. Samtidig var den romslig nok til å akseptere en ledig livsstil, befridd

fra den sær-norske adiafora-debat-ten.

Redaktørtiden i St. Olav var viktig for Rønning. Han brukte den med overlegg til å slå et slag for større romslighet, både innen Kirken (under og etter Det 2. Vatikan-konsil) og i dens totale kontakt med samfunnet. Mange leste, med tilløp til skrekkblandet fryd, hans faste spalte "En klovn. . ." Her kunne han nettopp tillate seg det undrende sideblikk, oftest med smilerynker.

Ved en anledning sa han om journalistikken og forfatterskapet: - Alt sammen var bare skriveøvelser til "Kolbes reise". Med det ville han understreke hvor mye nettopp denne romanen (1982) betydde for ham - uavhengig av den oppmerksomhet og anerkjennelse han alt i flere år hadde høstet. Klarere enn i noen andre av sine bøker, sier han her: Bare den offervillige kjærlighet kan sprengne Djevelens makt. Det vil alltid være noen, som "hjulpeløst av Gud hjelper oss gjennom"

*Skrevet for St. Olav ved  
Åge Rønnings død*

## Magne Skjæraasen:

Jeg har fulgt en nær venn til hans siste hvile.

Vi var venner i 45 år - fra den dagen vi begge i den ufattelige fredssommeren ble nybegynnere i samme avis. Unge stormere ville vi være, som skrev med plenty of punch in the first paragraph. (-)

Åge Rønning hadde humorens nådegave - den delte han raust. Galgenhumoren bar oss over mange kløfter; den er ikke uvanlig blant

pressfolk som skjold mot verdens forferdelighet og menneskelig råskap som flommer inn over redaksjonsbordene døgnet igjennom. Han beholdt sin humor - med år, erfaring og utvidet lesning fikk Alvoret og leting etter holdbart fotfeste bredere plass i hans tanke. (-)

For 31 år siden ble han opptatt i den katolske kirke - og kjente han var kommet inn i et farshus med katedralhøyde under taket og stor overbærenhet med og forståelse for menneskelige svakheter. Som vignet til en av hans senere bøker står disse ordene: "Gud er større enn alle synder." Bare med dette kjærlighetens hus som referansepunkt kunne han skrive "Kolbes reise". (-)

Jeg har fulgt en venn til hans siste hvile. En gang konkurrerte vi om å skrive de beste overskriftene. Nå får jeg forsøke en alene:

I all kjærlighet bor et håp.

- Godt utgangspunkt, ville han kanskje sagt. Som han ofte sa når vi hadde tak i noe å arbeide videre med.

*Fra "Aftenposten"*

## Paul Leer-Salvesen:

Åge Rønning er død. Et av de fineste skjønnlitterære forfatterskapene i norsk etterkrigstid er dermed avsluttet. Og det norske kulturlivet har mistet en av sine klokeste, mest stillfærende og underfundige representanter. (-)

Han skrev femten bøker. Mange av dem kretser rundt de samme temaene: liv, død, tro og samfunn. Spenningsromanen er aldri langt

## Krigen i Gulfen:

En parodi på det amerikanske verdensherredømmet?

En amerikansk jødisk teolog, Dr. Marc Ellis sier til APS at Israel må gjøres ansvarlig for den undertrykkingen de utøver mot palestinerne i de okkuperte områdene.

– Israel vil aldri leve i sikkerhet så lenge palestinerne forblir statsløse, sa dr. Marc Ellis. – Krigen i Golfen har på den annen

side skapt en gylden anledning for Israel til å sette palestiner spørsmålet på dagsordenen over hele verden.

– Vi er medskyldige i lidelsene til det palestinske folk ved å ydmyke og ødelegge dem. Vi har behandlet dem umenneskelig, fratatt dem deres land og eiendeler. Vi har landsforvist, torturert og ødelagt dem som folk, sier dr. Marc Ellis, som er professor ved Maryknoll presteseminar i New York.

Dr. Marc Ellis sier videre at krigen i

Golfen dreier seg kun om amerikansk overherredømme, internasjonale forhold og olje. – Operasjon "Ørkenstorm" gav Amerika, europeiske og enkelte arabiske land en flott anledning til å komme fram med sine særinteresser i Midt-Østen, presiserer dr. Marc Ellis. – Dette står i grell kontrast til den moralske, rettferdige krigen som den i virkeligheten skulle være, sier Ellis.

NØP

# redaktøren Åge Rønning's død

11

lesere i årene som kommer. Det er noe merkelig med tidsånden. Nå er den på hans side.

Fra "Fædrelandsvennen"

## Jan E. Hansen:

Åge Rønning's diktning ble ikke vurdert høyt nok i Norge.

Helt siden 50-tallet skrev han romaner og fortellinger som måtte virke unorske av minst to grunner. For det første lot han til å gravitere mot metafysiske problemstillinger, gjerne skildret med en indirekte sprogbruk på grensen mellom mandagsstemning og mysterium. For det annet hadde han en uheldig sans for livets komikk, særlig den ufrivillige, som kunne komme litterært til uttrykk der nordmenn venter det minst. Men av nettopp disse to forhold, som var dypt forbundet med dikterens personlige vesen, oppsto også de mest fremtredende kvaliteter i forfatterskapet hans. Bevisst valgte han tilsynelatende enkle og trivielle subjekter. På en forbløffende måte ble disse hverdagstilskikkelsene krydret med en pussig form for humor, som nesten kunne virke burlesk i sin stillferdighet. De store perspektiver av skyld og soning og eksistensielle angstutbrudd steg nærmest uvent opp av sprogets detaljer, akkurat slik det også var forfatterens religiøse overbevisning at det guddommelige er usynlig tilstede i livets minste kroker. Ja, ikke minst der! Åge Rønning var ingen mann av store ord og paroler. Hemmelighetsfullt lekte han med de store spørsmål i det små.

Fra "Aftenposten"



Unge journalist Rønning - i vennlig strek.

borte i formspråket hans, men temaene er eksistensielle, og behandlingen er dyptloddende. I en tid da andre forfattere var i fokus på grunn av sin skildring av politiske størrelser, kom Åge Rønning urett-

ferdig i skyggen med sin behandling av livsspørsmålene. Alltid med en forunderlig, overraskende humor som var der både i det vakre ansiktet hans og på boksiden.(-)

Bøkene hans vil nok finne mange

Islamsk fundamentalisme undervurdert  
Den vestlige verden har i årtier undervurdert kraften i den islamske fundamentalisme, hevdet teologen Jürgen Werbeck i et foredrag i Osnabrück nylig. Ved en løsning av konflikten i Midtøsten må både de teologiske og de sosiale komponenter i den muslimske fundamentalisme neddempes.

Werbeck viste til at fundamentalismen i de arabiske land først utviklet seg i møtet med den vestlige sivilisasjon og kapitalismen som araberne oppfattet som en trussel mot deres egen kultur, og som de søker å

motvirke med en "gudsstat" med diktatoriske trekk.

Også innen kristenheten er fundamentalismen på fremmarsj, en utvikling som er en reaksjon på opplysningstidens mislykte forsøk på å besvare de eksistensielle spørsmål ut fra fornuften alene. Professor Werbeck hevder at den kristne tros "forbindtligheit" hverken kan fastlåses til en kritisk fornuft eller til normer, lover og begrepsmessige fikseringer i fundamentalistisk forstand. KNA

Luthersk biskop i Jerusalem med oppfordring:

Hele Midt-Østen må nedrustes!  
Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan (ELJC), som har menigheter i Øst-Jerusalem og på Vest-bredden, ber i et brev kristne over hele verden medvirke til at Golfkrigen kan avsluttes, og at alle land i Midt-Østen begynner en militær nedrustning.

Biskop Naim Nassar skriver i brevet, som er datert 29. januar, at "krigen i Golfen er et resultat av at man ikke tok på

## Nils Heyerdahl: I narrenes og helgenenes krets

Den bevisste veksling mellom to nivåer - skrivningens og fortellingens plan - gir hos Åge Rønning ofte en virkningsfull distanse, et overblikk som avslører at de diktete personer er aktører i et spill de ikke selv gjennomskuer, men som forfatteren (og leseren) ser. Slik kan han tydeliggjøre menneskets hjelpeløshet overfor anonyme krefter.

Men Åge Rønning kan også bruke metoden for å flombelyse det komiske og narraktige i menneskelivet - avslørende, men overbærende. I *Protestmarsjen* (1968) lar han en broket gruppe av personer bevege seg i samlet tropp mot en strand der ryktet har plassert en naken kvinne. Innenfra opplevd: et protesttog i forarget, moralsk ærend. Utenfra skildret: et fantastisk, burlesk gjøgleropp- tog, et villt produkt av Åge Rønning's barokke humor.(-)

Det finnes knapt helter i Åge Rønning's romaner, men mange usikre, desorienterte mennesker som snubler seg klosset gjennom tilværelsen. Bare glimtvis aner de at det kanskje er noe bak det hele, at de er deltagere i et større drama. Det ligger ikke noe nedverdiggende i at de er klovner i den store sammenheng- en. I romantitelen *Alleklovner* ligger et skjult ordspill som peker i samme ret- ning ("Alleklovnernatt"/"Allehelgensdag").

I *Kolbes reise* skal Molly Ki skrive historien om en helgen: Maximilian Kolbe som gikk frivillig i døden for en annen i Auschwitz og senere ble helgenkåret for det. Underveis ser hun at det stoffet hun har mellom hendene kan bli en beretning om håpet i en vanvittig verden. Men til tider føler hun at det hun gjør, er for narrefakter å regne:

*Det er sikkert narraktig av en så skrøpelig person som meg å påta seg dette. Å skrive om et enslig håp. En slags kvinnelig stormannsgalskap. Et håp som jeg nesten ikke kjenner selv.*

Hun er kvinne, hun nedverdignes seksuelt i romanens første del, hun fremstår som den svake, usikre, utnyttede. Men nettopp hun blir en håpets budbringer, ikke på tross av, men i kraft av sin skrøpeligheit. Slik er Åge Rønning's univers, en narrenes krets der alt snus på hodet, rasjonelt bedømt. At her er klare forbindelseslinjer til en kristen livstolkning, skulle det være unødvendig å tilføye. Men man må nok et godt stykke tilbake i litteraturhistorien for å finne en parallell til hva Åge Rønning også gjør i denne romanen: lar ondskapen frem- stå som den onde, et menneske av kjøtt og blod og med hatt og frakk. De gamle grekere ville utvilsomt kalt det en *skandalon*: en uhørt frekthet mot all fornuft.

*Fra Nationaltheatrets programhefte til forestillingen "Kolbes reise".*

### Jo Ørjasæter:

Med *Kolbes reise* i 1982 brøt Åge Rønning fram i forreste rekke blant våre diktere. Både kritikere og publikum var åpenbart enige om det. Han fikk Kritikerprisen for boken og ble gjort stas på. Men vei- en dit hadde vært lang. Hans første roman kom så tidlig som i 1954, og en lang rekke andre siden. Enkelte av dem svært gode. Men noen stor oppsikt vakte de ikke. Enda ingen norsk forfatter av dem som er akti- ve i dag, har som Åge Rønning maktet å behandle sentrale livspro- blemer i en lettlest og spennende form uten å være overflatisk eller forfuskende.

Åge Rønning har en evne til å være alvorlig og samtidig uhøytide- lig, humoristisk slentrende uten å være lettvent. Og med en dristig til- bøyelighet til å la det hverdagsrea- listiske gli over i det fantastiske. I det siste har han i noen fortellinger til og med ført miraklet inn i den mirakelfjerne norske litteraturen. I en uhøytidelig tone, ganske visst – Åge Rønning har en skrekk for det pompøse – men ikke desto mindre: han forteller oss med overbevisende krav på å bli trodd hvordan høyere makter kan gripe direkte inn i våre liv når det blir for brokete for oss.

*Fra etterordet til Bokklubbens utgave av "Kolbes reise"*

### Kjetil Bang-Hansen:

"Kolbes reise" er en prisbelønnet roman, men er den derfor også et skuespill? Ikke nødvendigvis. Og det er da heller ikke romanens for- telling vi ville skape, men teatrets. I enhver roman hviler det en fabel, og det var denne vi ville spille frem

alvor de virkelige krav om rettferdighet og fred". Biskopen skriver at ELJC vil fortsette arbeidet for å skape forståelse for jødisk, muslimsk og kristen sameksistens. Kirken kan være en brobygger i denne situasjonen, mener biskop Nassar. – Vi mener denne krigen (i Golfen) er et resultat av hat og av mangel på fundert rettferdighet og fred i hele området, skriver biskopen. NØP

I Norge syndes det mot barns rettigheter

Det syndes mot barns rettigheter både innenfor den offentlige og den private omsorgen. Barna slås, krenkes, misbrukes og avvises av foreldre såvel som andre voksne. Hver eneste dag tvinges barnevernsarbeidere til å legge til side alvorlige saker på grunn av ressursmangel.

Alle vet hvilke tragiske konsekvenser

dette får. For det enkelte barn. For familierne. For samfunnet. Hvorfor skjæres det da ned på bevilgningene? Hvordan kan vi la dette skje?

Vi er stadig vitner til økende voldsbruk og truende adferd blant unge og voksne mennesker. Påfallende ofte viser det seg at lovbrutere og voldsutøvere har hatt en vond barndom. MENTAL BARNEHJELP

## forfatterskap

13



I 1979 fikk Åge Rønning Riksmålsprisen for sin roman "Usynlige tråder" - her overrekker juryformann Tore Iver Svenning prisen. Tre år senere fikk han Litteraturkritikerprisen for romanen "Kolbes reise".

i scenens språk. For historien om den unge kvinnen Ki er nettopp en fortelling om menneskets ansvar. Det er vi som bærer dagen videre mot en morgen. Det er i oss kjærlighetens mysterium er lagt. Den spinkle kvinnen som finner sin vei og beseierer ondskaper, blir et håp og en utfordring. I en verden der vi alle synes lammet av øyeblikket og sløvet av stappmett likegyldighet, knytter hun tråder til det som er forutsetningen for våre liv. Hennes reise mot katastrofen og befrielsen blir en ferd som bringer oss ansikt til ansikt med oss selv og vår egen forvandling. I Åge Rønnings roman lå det et mysteriespill.

Hvordan forholder vi oss til ondskaper? Krigen tygger vi på knek-

kebrødet over morgennyhetene og vi spiser fattigdommen med kake under en dagsrevy. Men vår egen ondskap og åndelige armod ser vi knapt lenger. En gang trodde vi vel at vi kunne fjerne ondskaper med systemer. Den dagen alle ble mette, skulle alle bli snille. Så mistet vi troen på systemene, ideologiene og ble stille. Vi sluttet med å vende lyset mot oss selv, og dermed sluttet vi å tro på oss selv. I denne verden er det så mennesket Ki kommer vandrende og gir oss et håp midt i forvirringen, skrikene og den apatiske luksus.

Fra Nationalteatrets programhefte til "Kolbes reise"

### Sigurd Aa. Aarnes:

Ut fra norske pietistiske forutsetninger kan det ved første møte være vanskelig å gjenkjenne Rønnings romaner som kristne. De reflekterer en annen kristen tradisjon enn vår hjemlige og den tilsynelatende "verdslige" livsstil hos romanpersonene og den åpenbare skildringen av "kjødets lyst" vil ennå støte mange kristne hos oss. Derfor har vel heller ikke Rønning fått den plass hos oss som kristen forfatter som han fortjener. Det burde han få, for etter Sigrid Undset er Rønning den første norske forfatter som i sine romaner har skapt livsbilder beriket av den spesielle religiøse og kulturelle arv som Den katolske kirke er bærer av.

Fra "Kristen tro i romanen", Universitetsforlaget 1985

"Det har vært mye famling. Jeg har vært kommunist og sosialdemokrat, har orientert meg i mange retninger før jeg fattet nysjerrighet for den katolske kirke. Jeg er fremdeles opptatt av politikk, men på en litt rar måte. Jeg tror på en vei ut av elendigheten. Det ser riktignok ut som om den onde gang på gang haler seieren i land. Men Gud slipper oss ikke så lett. (-) Jeg husker stadig på hva pater Rieber Mohn sa en gang vi snakket om de kontemplative nonnene: 'Jeg er sikker på at hvis ikke det var noen som ba kontinuerlig, så ville det rase sammen, alt sammen.'"

Åge Rønning i et intervju med St. Olav i 1986.

#### Appell til paven

Paven bør tillate katolikker som finner de ikke kan akseptere Kirkens prevensjonslære, å bruke kunstig prevensjon, sier den 78 år gamle teolog og redemptoristpater Bernhard Häring i et intervju med den italienske avisen "La Stampa". Häring var i sin tid medlem av den pavelige kommisjon pave Paul VI oppnevnte til å råde ham i arbeidet med rundskrivet "Humanae vitae" - det store flertall av kommisjonen

rådet paven til å tillate visse former for kunstig prevensjon, men han valgte som bekjent å holde fast ved Kirkens tradisjonelle forbud.

Ved å holde fast på sitt absolutte nei til alle former for kunstig prevensjon, skyver Kirken fra seg de katolikker som etter moden overveielse følger sin samvittighet og ikke læren i denne sak, og det svekker kirkeledelsens prestisje., sier Häring som

adværer mot en sentralisme som "vil ha alt under kontroll. . . som har aspirasjoner om full uniformitet".

Den nåværende pave er strengere på dette punkt enn pave Paul VI var, han "respekterte det standpunkt flere biskopkonferanser tok da 'Humanae vitae' kom": de så "det problem mennesker av god vilje" kom opp i når de - etter alvorlig overveielse - fant ikke å kunne følge kirken.

## Liv Bliksrud: Det heroiske klovneri

I Rønnings oppfatning og opplevelse av det å være menneske, inngår særlig to komponenter, idet han lar oss se mennesket gjennom begge ender av en kikkert, som henholdsvis forminsket og forstørret. I en uberegnelig og ugjennomtrengelig verden erfarer mennesket seg selv som lite, anonymt og svakt. Men på den annen side er det nettopp denne erkjennelsen av egen svakhet som gjør mennesket til en unik skapning, og som gjør menneskelig storhet mulig. Kombinerer vi så disse to perspektiver og tar forfatterens robuste og løsslupne humor med på kjøpet, er vi kommet like i nærheten av det som er vår forfatters anliggende: å vise mennesket, (og ikke minst seg selv!) som en slags klovner og gjøgler, dog ikke uten verdighet.

I dette perspektiv fremstår Rønnings romanfigurer, men ikke slik at "tvisynet" tjener til å skape avstand mellom forfatter og fiksjon. Fordi det springer ut av en raus og romslig livsinnstilling og av en selvforståelse der selvironi og selvrespekt betinger og utfyller hverandre, virker det frigjørende; det avgir varme til personskildringene og fylde til verkenes "meningsinnhold".

I romanen *Narrenes krets* fortelles en liten historie som på en anskuelig måte fører oss rett inn i dette hovedperspektiv hos Åge Rønning. Den handler om en narr, en virkelig narr,

*en med dusk og bjeller, kledd i rødt og grønt. En dag ville han gå i kirken for å be en bønn. Han fant en liten kirke, tasset litt usikkert, mest på tå frem til Maria-alteret,*

*han hadde ikke vært i kirken på mange år. ( . . . ) Men han fant ikke ord, han hadde ingen. Han kom uten noe, han kunne bare en eneste ting i verden. Etter en stund begynte han ganske stille å gjøre noen av sine små narrestreker foran statuen, de aller beste, de han var mester i. Og da han våget å kikke opp, syntes han plutselig at hun smilte vennlig (s. 237).*

Her knytter Rønning an til et meget gammelt motiv. Den lille fortellingen om narren - om enn i en lengre og litt annen versjon enn her - har han sannsynligvis fra Anatole France's "Le jongleur de Notre Dame", inspirert av en legende fra middelalderen. Det som imidlertid er interessant for oss, er *måten* Rønning bruker narren som motiv på i sitt forfatterskap. I middelalderens litteratur brukes narren hyppigst i moraliserende og kritisk øyemed, i lærestykker der menneskelige og samfunnsmessige svakheter fremstilles satirisk. Men i denne tradisjonssammenheng hører Rønnings narrer og klovner ikke hjemme. I hans klovnerier finnes liten eller ingen satire over menneskene, men humor og øm ironi, like lite som de inneholder besser-wissen-aktig samfunnskritikk. Det samfunnskritiske hos Rønning er ikke en intellektuell dyd, men uttrykk for en dyp medfølelsens vrede over urett og overgrep. Det som vi har kalt klovnerperspektivet i forfatterskapet og latt gjelde som dets dypeste fundamentering, har da også et annet tilknytningsspunkt til middelalderlitteraturen, nemlig mirakellegenden. I sin enkle og folkelig-poetiske form viser legenden

"le jongleur" hvordan det lille menneske - fattig på språk og prestisje, men rik på oppriktighet og ydmykhet - på en mirakuløs måte blir løftet og får del i den høyest tenkelige verdighet. Miraklet, det at Guds Mor smiler, er her selve saken - vår lille jonglør hører til innenfor tradisjonen av Maria-mirakler. Og i en slik kontekst blir klovnerier ikke noe nedrig og bare latterlig, men et bilde på ydmyk verdighet, på heroisme.

La det imidlertid straks være sagt at Rønning langt fra bedriver teologi med sitt mirakuløse klovnerperspektiv. Måten det treer fram i verkene på, er innlevelsesformens, altså som intuitiv sansning av hva det vil si å være - først menneske, så kristen.

*Fra "I diktningsens brennpunkt", Aschehoug 1982*

### Hallvard Rieber-Mohn i St. Olav, 1957:

*Åge Rønning hører til den yngre garde av norske forfattere, og har tidligere røpet talent gjennom en samling noveller - "Gjennom gitteret". I romanen "Kvinnene" synes han å ha vært offer for motstridende følelser. ( - ) I et avsnitt - som bryter linjen i hans fremstilling - skildrer han et "møte med katolisismen" som tyder på at han har vært grepet av trappisten Thomas Merton, og som viser tilløp til en ekte sans for religiøse verdier. Men noe oppblandet er det uenkelig også med adskillig lettbeint mystisisme ( - ) som det er, blir Kirken lite annet enn trøsten i en rød lampe og duften av en blå blomst. Åge Rønning har håndlaget - og har råd til å vente.*

## Religiøs renessanse på Kuba

"På Kuba er det stigende interesse for religion, men kristne utsettes for sosial forulemping av forskjellig slag", uttalte José Felix, rektor ved det katolske presteseminar i Havanna, i et intervju nylig. Særlig er visse studier og yrkesmessige nøkkelposisjoner stengt for kristne. Tallet på døpte blant de unge viser "tydelig stigning", og også tallet på kandidater til prestestudiet stiger langsomt, men sikkert.

På spørsmål om økende interesse blant kubanerne for afro-kubanske riter, sier Felix at det er "feilaktig å redusere kubanernes religiøsitet til slike folkloristiske trekk og skjule deres tilknytning til Den katolske kirke". Men han har forståelse for at en del søker til de såkalte santeria-ritene fordi de utføres i hjemmene: "Den som er redd for represalier, går ikke til kirke på

søndagen, men praktiserer disse former for folkereligiøsitet."

En "åpning" av det kubanske kommunistpartiet betegner rektoren som fremtidsmusikk. Han tror heller ikke at mange katolikker er interessert i medlemskap i partiet idet marxist-leninismen er uforenlig med kristen tro. L'OSSERVATORE ROMANO

# Bønn i mørke og lys

15

Av Åge Rønning

Herre, la meg aldri triumfere  
over mine fiender.

Tilgi meg denne elendige  
bønnen til deg,  
du forstår hva jeg  
tenker.  
Jeg er hjelpeløs  
uten din kjærlighet.

La meg finne den alle  
steder, også hos dine  
fiender.

La meg motta din kjærlighet  
som et tomt kar  
fylles av klar vin.

Slik at jeg kan bli rakt  
til en fattig.

La meg da være uten navn  
og ære, være flinten  
i det buede stenkar  
og likevel rørt av dine  
hender.

Herre, jeg er ikke verdig  
til dette, la meg  
aldri glemme  
min uverdighet.

La meg aldri triumfere  
over dine venner.

Tilgi meg min skyld  
i hatet og angsten og  
alle lidelsene og la meg  
lære i taushet.

I mørket er jeg  
alene med deg, hjelp  
meg da til ikke å  
spørre, ikke snakke  
mange ord.

Nå i morgenlyset, send meg  
avsted igjen.  
Herre, gi meg dristighet  
til å tape.

*Fra St. Olav nr. 13 - 1966*

## Unni Klepper Joynt:

Åge Rønning: konvertitt fra 1959, journalist av yrke – av natur forfatter, medmenneske, humorist og uberegnelig "fabulør". Fra 1966 og ti år fremover redigerte og preget han St. Olav med et fast og personlig grep om tingene og med uoppslitelig liv og lyst. Og, om ikke eksplisitt så dog implisitt, etter det kjente bjørnsonske prinsipp at fred er ei det beste, men at man noget vil. Og Åge Rønning ville så mangt, faktisk så meget at han allerede som menig redaksjonsmedlem i 1965 delte sitt skrivende jeg i to, i journalisten og *klovnen*, hans sorg-muntre alter ego. Som redaktør hadde han nok enda større behov for med jevne mellomrom å kaste jakken, være frifant og uansvarlig og ganske uobjektivt seg selv. Eller ta på seg en maske. Hvilken redaktør har ikke det?

Spalten *En klovns funderinger* – senere bare *En klovn* – var en uberegnelig affære, man visste aldri hvor man hadde ham! Det eneste sikre var den aldri sviktende sans for det uvanlige – også i det trøtteste grå. Spalten boblet av historier fra det lokale Latinerkvarter i Akersveien, av dobbeltbunnede hverdagsobservasjoner, av undring og forundring – av en utrettelig sans for det som på fint heter "inkongruente størrelser", men som for barnlige sjeler likevel synes stappfulle av hemmelige sammenhenger.

Rønning var avismann, men trivdes og hadde en lykkelig hånd med blandingsvarianten "tidsskrift og nyhetsformidler". Han maktet å gi bladet kulør, uten å bruke farger.

"Saker" i Rønnings redaktørtid? De første bispesynoder i moderne tid og den store legmannskongressen i Roma

i 1967, "legfolkets oktoberrevolusjon" kallet i St. Olav. Latin-Amerika og apartheid, Vietnamkrig og "den nye hollandske katekismen" (som like gjerne kunne hett "den omstridte katekismen"). Det er "vi får menighetsråd" (1968) og "nonnedrakten" forandres, den nye abortloven ("hårreisende kynisme") og kvinneåret, Heinrich Bölls forfatterskap og spørsmålet om kvinnelige diakoner. Det er gjentatte oppfordringer om at nå må fredsprisen gå til Dom Helder Camara, til Moder Teresa! Kun sistnevnte fikk den – "man" turde ikke stille seg så solidarisk med en som var persona non grata hos en handelspartner! Redaktør Rønning raste.

*Fra St. Olavs 100-årsjubileumsnummer, 1989.*

Caritas-seminar i Ghana om AIDS  
Under et seminar i Nsawam i Ghana for en tid siden ble det bl.a. lagt frem skremmende tall om antall kvinner i området som er HIV-positive. En av hovedårsakene er at sosial elendighet tvinger mange kvinner ut i prostitusjon. Seminaret tok derfor opp spørsmål om sosial rettferdighet som AIDS-epidemien er knyttet sammen med, og hvorledes man kan finne sosiale alter-

nativer for kvinnene.

I den forbindelse besøkte seminardeltakerne et "hjemmehjelp-prosjekt" ledet av lege og ordenssøster Margaret Mensah. et prosjekt som både gir medisinsk og sjelelig omsorg for HIV/AIDS-pasienter, og som har satt kvinnene i gang med "inntektsproduserende tiltak" som brødbaking, birøkt, batik, keramikk og søm.

CARITAS INTERNATIONALIS

Mer enn 11.000 ordensfolk i Afrika  
I Afrika øker tallet på dem som søker til de strenge grener av katolsk ordenliv, viser en nylig foretatt undersøkelse. Ifølge undersøkelsen finnes det 133 kontemplative klostre på det afrikanske kontinent - 111 kvinneklostre, fordelt på 27 land, og 22 mannsklostre fordelt på 8 land. Ialt er det 11.444 ordensfolk i Afrika.

L'OSSERVATORE ROMANO

## 16 Norsk nonneorden 90 år: Franciskus-søstrene jubilerer

En del lesere vil kanskje huske at tidsskriftet for en tid siden hadde en serie om katolsk ordenliv i vårt land. Av forskjellige grunner stoppet den midlertidig opp, men her kommer, endelig, nok et kapittel, attpåtil et som står i jubileets tegn: Det er i år 90 år siden den eneste norske nonneorden ble stiftet.

I samarbeid med en av franciskussøstrene har vår medarbeider *Liv Greni* sett nærmere på Frans-Xaver-ordenens historie, som bl.a. rommer et viktig kapittel i historien om den katolske sykepleie i vårt land.

Hvor mange er egentlig klar over at det finnes en NORSK nonneorden? Med det litt omstendelige navn "Den norske søster-kongregasjon av Den Hellige Franciskus Xaverius". Høytidelig innstiftet – med godkjennelse fra Roma. En fantastisk historie vil mange si, og uten en biskop med et usedvanlig administrasjons-talent ville det nok heller aldri ha vært mulig. Det skjedde i luxemburgeren Johannes B. Fallizes "regjeringstid". Noen vil kanskje huske ham fra tidligere omtale her i bladet: i anledning vårt tidsskrifts hundreårs-jubileum. Også St. Olav ble nemlig stiftet av selvsamme monsignore Fallize.

Men hvordan kunne han komme på en slik idé: å stifte en norsk nonne-orden? Saken hadde, selvsagt, en praktisk bakgrunn. I en tiårs periode hadde ordenssøstre fra Luxemburg gjort tjeneste i Norge, – i sykehus- og menighetsarbeid – da de plutselig ble kalt til kirkelig tjeneste i hjemlandet. Etter forgjeves forsøk på å finne erstatning her hjemme vender biskopen seg til Roma – og får tillatelse. 19. mars 1901 skjer det så at en ny kongre-

gasjon ser dagens lys.

Til daglig blir ordens-medlemmene helst kalt Frans Xaversøstre, eller kort og godt Franciskus-søstre. Det siste har naturligvis avstedkommet misforståelser: man har trodd at de tilhører en gren av fransiskaner-ordenen. Men her viser navnet



Franz Xaver 1506 - 1552.

Franciskus til en annen helgen enn Frans av Assisi; det dreier seg om den hellige Frans Xaver, spansk misjonær på 1500-tallet, en av de første som sluttet seg til Ignatius av Loyola og jesuitter-ordenen. Det fortelles av da Ignatius sendte ham til India, da startet Frans Xaver selvsamme dag, i et par velbrukte sko og i sin gamle prestekjole. Det er et vesentlig poeng for søstrene å etterligne hans vilje til tjeneste: å gå dit hvor Kirken trenger en.

Frans Xaver-ordenen teller ennå 63 søstre, fordelt på åtte hus, der søstrene stadig er gode støttespillere i menighetene. Hovedsetet for ordenen ligger i BERGEN, der "Marias minde" er moderhus, alders- og pleie-hjem. Et hus no. 2, en tidligere velrenommert øyeklinikk, er nå "bare" kloster. Alle private katolske sykehus er som kjent blitt nedlagt. For Franciskus-søstrenes vedkommende gjelder det – foruten Bergen - også STAVANGER, HAUGESUND, ARENDAL og HØNEFOSS.

Søstrenes innsats har vært et viktig kapittel i historien om den katolske sykepleien her i landet. I



### Litt svensk kirkestatistikk

Statistikken over trossamfunn i Sverige viser samme tendens som i foregående år. Medlemmene av frikirkesamfunnene blir færre, mens "innvandrerkirken" - og til dem hører Den katolske kirke - vokser. Det katolske bispeskotoret oppgav i 1990 at det var 140.177 katolikker i Sverige, men det er "svært grovt regnet", skriver Katolsk Kyrkotidning.

Antallet katolikker er fordoblet siden 1975, og den katolske kirke er fremdeles på tredje plass i størrelse etter Det svenske misjonsforbundet og Pinsebevegelsen. De ortodokse kirkene er på vei mot 100.000 medlemmer. Mormonerne og Jehovas vitner - som i parentes bemerket klarer sin virksomhet helt uten statlige midler - blir stadig flere, Jehovas vitner har 37.000 tilhengere. Den herlighetsteologiske bevegelse

sen Livets ord, som ble opprettet i 1983, regner sitt medlemstall til 20.000-30.000.

Det finnes ingen nøyaktige tall om antall muslimer i Sverige, men man regner med ca. 63.000. Den svenske kirkes dominans minsker. Andelen medlemmer i Den svenske kirke sank i 1989 til 89,7 prosent av befolkningen. Rundt 2,3 prosent av medlemmene deltar i hovedgudstjenesten på søndag.

en artikkel om "Katolisismen i Norge" har Rieber-Mohn kloke ord om hva de har betydd, de mange katolske sykehusene. Blant annet peker han på betydningen av "det katolske nærvær" i den norske hverdag, og den kontakflate som flere av våre søster-ordener har betydd: "Bak minoritetskirkens oftest ørsmå "stasjoner" i mindre norske bysamfunn stod som regel ordenssøstrenes livslange arbeidsinnsats og deres hospitalers økonomiske overskudd." Som hun sa det, søster Aase Raff, i et foredrag i Bergen i fjor om kongregasjonens historie: "Mgr. Fallize brukte et spesielt mønster når han startet en ny stasjon: Prest, kapell, skole, søstre. . ." Så la oss heller ikke glemme de katolske skoler, forskoler og barnehager som franciskussøstrene startet - og opparbeidet, og som senere ble overlatt legfolk.

### Ny tid - nye behov

En ny tid skaper nye behov: Den siste innvielsen av et Franciskus-senter fant sted for femten år siden, da biskop Gran kunne innvie et lite meditasjons-senter på skikkelig heilnorsk grunn: Eiendommen "Groateigen" på VOSS var skjenket av Lars Eskeland før han døde i 1942. Det er blitt et kjærkomment retrett-senter med huskapell og åtte enkeltrom. En uttalelse av senterets administrator, søster Aase, i samtale med pater Pollestad her i bladet, tåler en reprise: "Livet har lært meg at det viktigste er å ha mot til å stå med tomme hender og be Gud fylle dem".

Og for å fortsette på Vestlandet:

*Dengang da - noviser og "kandidater" i mai 1944.*



STORD-senteret er vel best kjent for sitt offentlige kapell; hit kommer bl.a. en god del utlendinger som jobber i oljebransjen. Vi siterer igjen fra søster Aases foredrag: "På Voss og på Stord, hvor Kirken ikke har hatt noe fast tilholdssted etter reformasjonen, er Kirken på en beskjeden måte igjen blitt nærværende. Det er godt å vite at lampen er blitt tent og holdes brennende foran et tabernakel hvor noen få troende kan forene seg med trosfeller over hele verden. . ."

De fleste av våre Franciskus-søstre er kommet fra fremmede land, i første rekke fra Luxemburg, Tyskland og Nederland. Hva er det som har fått dem til å holde ut, langt borte fra sine egne og fjernt fra det vennligere, mer gjestmilde klima de vokste opp i? Bare det å måtte meddele seg på et fremmed språk, dag ut og dag inn, - har vi tenkt over hva det betyr? Noen har klart det så bra at de bruker sitt nye "morsmål" også til mer poetiske uttrykk. En av våre hollandske søstre, Valbjørg

## Overvinne motsetningene

Den rumensk-ortodokse metropolit for de østlige deler av Romania, Nicolae Corneanu, kritiserte nylig sin kirkes holdning til den gresk-katolske kirke i Romania. De ortodokses motstand mot å gi tilbake til de unierte katolikker de kirker som ble beslaglagt i 1949, er "umoralsk", erklærte metropolitte under en økumenisk samling i Timisoara for en tid siden.

Corneanu har selv gitt tilbake den gresk-katolske kirke i Timisoara og også sørget for at den unierte biskop i Lugoj har fått sin kirke tilbake. Den katolske biskopen i Orada fortalte kongressdeltagerne at i Orada bruker reformerte, romersk-katolske og ortodokse samme kirke.

I sluttkommunikéet fra møtet heter det bl.a. at de nasjonale motsetninger som nå

på ny rører seg, truer ikke bare freden "langs Donau", men i hele Europa. Møtet erkjenner at "konfesjonene tidligere har tiet der de burde talt", og at de "har tolket forholdet mellom stat og kirke feil". Oppgaven for kirkene i dag er å sette alle krefter inn på nedbygge de sosiale, nasjonale og konfesjonelle motsetninger.

L'OSSERVATORE ROMANO

18

Jeuken, har gitt oss tillatelse til å gjengi noen "skisser", skrevet ned etter lange arbeidsdager på sykehuset:

I hverdagens mas og kav  
lengter jeg ofte. . .

Vekk fra all uro

flykter jeg da til kapellet

for å finne Ham som fant meg  
først.

Der kneler jeg ned, og sjelen fylles

av Hans stille nærhet.

"Benedicamus Domino"  
lyder det hver morgen.

Om det er varmt og lyst  
eller kaldt og mørkt.

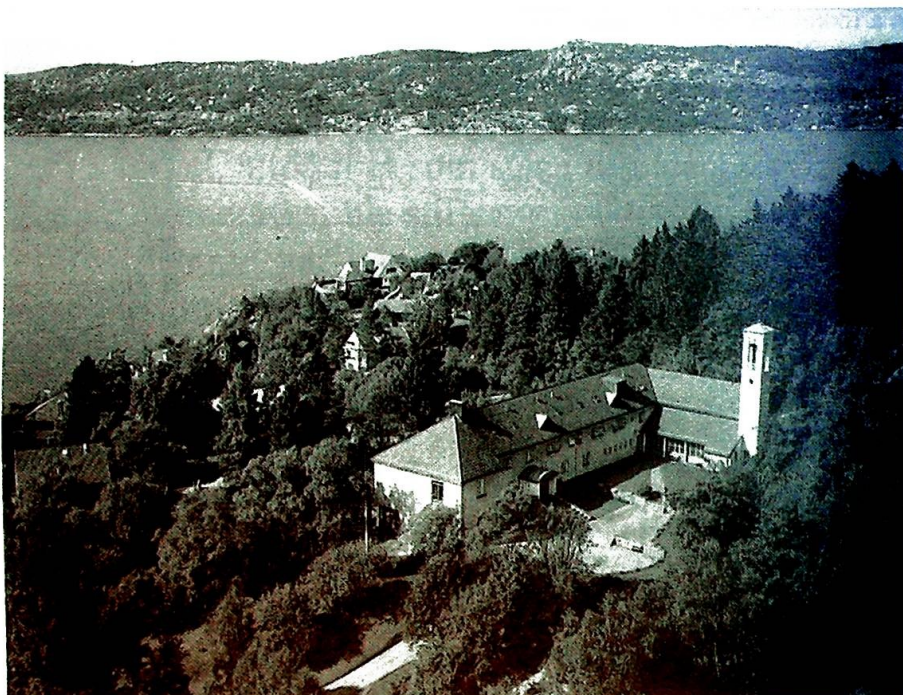
"Deo gratias" er mitt svar.

Om jeg er uthvilt og glad  
eller trett og tung.

Det jordiske skifter.

Uforanderlig er det evige.

Hva ville vår katolske kirke i Norge ha vært uten våre mange ordenssøstre av forskjellige kongregasjoner? Mange av dem er "fremmed-arbeidere": i tjeneste for Kirken og for oss alle, og først og fremst for dem som har hjelp behov. Slitere har de vært, men hvor mye takk har de egentlig fått – av oss som er glad i vår kirke? Av og til blir vi minnet om dem her i bladet, men det skjer først når de dør. Det er tradisjon at ordenssøstre får dødsannonser i St. Olavs spalter. Da kan man lese at "vår kjære søster. . . døde i en alder av. . . år . . . etter . . . års klosterliv". Deretter en fast formulering: "Vi anbefaler vår avdøde medsøster til de troendes forbønn". Et liv er avsluttet – i still-



Maria Minde i Bergen

het, – et liv i Kirkens tjeneste. Og søstrene minner oss om forbønnens tjeneste: bønner for døde så vel som for levende.

Når Franciskus-søstrene er blitt gamle, og mer eller mindre utslitt, da blir et tidligere aktivt liv gjerne forandret til et kontemplativt: et liv i bønn og tilbedelse. Søstrenes kapell rundt om i landet står sjelden tomme; søstrene kommer og går – for å be. Nå har vi fått tid, sier en av dem. Det hendte nok tidligere, da hensynet til de syke måtte komme først, at det ble for liten tid til å be.

Tirsdag 19. mars vil nok bli en høytidelig dag for Franciskus-søstrene. Men kjenner vi dem rett, vil

jubileet bli mer preget av stille takknemlighet enn av fest med brask og bram og store ord. Etter alle solemerker å dømme ser det ut til at deres orden antagelig vil dø ut, dessverre. Men ettersom flere av søstrene fremdeles er i femti-seksti-årene, vil den vel være liv laga en del år framover. Vi har lyst til å gjenta hva St. Olavs redaktør Åge Rønning skrev ved 75 års-jubileet. Etter å ha omtalt søstrenes "kjempesats i Kirkens tjeneste" sier han at "St. Olavs hilsen er såre enkel, men bygger på en hel del optimisme og er en protest mot "den sunne fornuft": Til lykke med fortsettelsen"!

6. -17. mars samles Pastoralrådet i Oslo Katolske Bispedømme (PRO) på Mariaholm - for annen gang siden rådet ble konstituert i februar i fjor. Programmet ser tettepakket ut med beretning fra arbeidsutvalget, regnskap og revisjonsberetning for 1990 samt allmenn debatt om rådets virksomhet i form av gruppearbeider og plenumsdiskusjoner over emnene: nybrottsarbeide i bispedømmet, media, bispedømmets og menighetenes økonomi, barne- og ungdomsarbeid og innvandrerekommunikasjon.

#### Romania ett år etter revolusjonen

Etter det NØP erfarer, blir et forslag til ny religionslov i Romania offentliggjort med det aller første. Statens kontor for religiøse spørsmål har sammen med 14 lovlig registrerte trossamfunn laget et forslag til nytt lovverk.

Til Keston College sier den rumenske statssekretæren for religiøse spørsmål, professor Gheorghe Vladutescu, at han

venter på tilbakespill fra trossamfunnene. Det er viktig, ifølge statssekretæren, at de forslag som sendes parlamentet til godkjenning, har bred oppslutning blant dem loven særlig vil angå. Hvis det nå kommer vesentlige forslag til endringer i lovforslaget, vil dette bli behandlet og utkastet sendt ut på ny høring, sier professoren. Dermed er det ennå usikkert når en ny religionslov kan tre i kraft. NØP

## Hanne Berentzen: "Meditasjoner over korsveien"

19

"Når Jesus blir avvist, gjør han ikke opprør. Han lider og elsker. En ungdom spurte meg: Hvordan kan det bli forsoning når de andre nekter? En slik avvistning ligner nærmest en død. Det er ikke lett å reise seg igjen. Intet smerter oss så dypt som når vårt forsøk på forsoning møtes med en kald skulder. Vårt hjerte føler seg dypt såret. . ."

Dette lille avsnittet er typisk for den måten broder Roger og moder Teresa møter oss på i sine meditasjoner over korsveien. Utgangspunktet og siktepunktet er alltid Kristus. Ved å knytte dette til enkle eksempler fra mennesker de selv har møtt, hjelper de to forfatterne oss nærmere inn i korsveien, nærmere den lidende og elskende Kristus.

Den lille boken som St.Olav Forlag ga ut i 1989, inspirerer til økt bruk av korsveien som andaktsform i rett forstand, det er ikke en bok du leser og så er ferdig med. Den katolske nonnen fra Calcutta og den protestantiske ordensbroren fra Taizé tar oss med gjennom korsveien ved først å la oss stoppe ved hver stasjon og gi oss sjansen til å meditere over situasjonen, enten vi bruker korsveibildene i kirken eller det indre bilde vi har av situasjonen. Dernest kan vi gå inn i et skriftsted som utdyper bildet. Boken kan brukes som en enkel korsveilandakt ved bare å lese

skriftstedene til stasjonene.

Med mer tid kan man gå videre og lese en eller to betraktninger til hver stasjon. De to forfatterne utfyller hverandre i sine enkle ord til oss. Det er en økumenisk bok der enheten i troen er det fremtredende. En bok man bør leve med over tid, slik korsveien er noe man aldri blir ferdig med. Meditasjonene er korte og tidløse, de gir god hjelp til å vokse videre i kjærlighet, ydmykhet, tålmodighet, glede og overbærenhet med egne og andres synd og utilstrekkelighet.

Johs. Bruce har gitt boken et gammelmodig språk i oversettelsen, noe som skaper avstand uten å virke skjemmende. Språket hindrer ikke at jeg vil anbefale dette som en fin andaktsbok også til ungdom, fordi moder Teresa og broder Roger med sin tro og refleksjon kommer oss i møte med mange av de spørsmål unge mennesker stiller i dag.

Som svar på avsnittet jeg siterte

innledningsvis, skriver broder Roger: "Når det ydmykede menneske inne i deg vil ryste av seg alt som synes ham å være dødvekt, glem da ikke at dette kan være Kristi milde åk, hans arm rundt din skulder. Når opprørstrangen blir så sterk at din fortvilelse vil forsake den Kristus som har kalt deg en gang for alle, vend da tilbake til den indre oase, det indre ensomhetens sted, der han stadig gjentar det samme kall. Han venter meget av deg - han har gitt deg rikelig med gode gaver. Kast ikke bort denne skatt ved å skusle vekk din energi i forsøk på å forsøke å finne ut hvem som hadde rett, hvem som tok feil. La ditt liv bli et vidunderlig tilsvær til alt det han har nedlagt i ditt indre."

Denne lille boken er en hjelp til å bygge opp det indre liv.

Moder Teresa og Broder Roger  
*Meditasjoner over korsveien*  
St. Olav Forlag 1989



Asia topper flyktninge-statistikken  
Antall flyktninger økte betraktelig i løpet av 1990. Det kommer frem i en rapport utarbeidet av Kirkenes Verdensråd (KV) sin hjelpeorganisasjon. Selv om mange flyktninger har funnet veien tilbake til sine hjem, er det altså en netto økning i antallet flyktninger totalt.

1990 var et turbulent år for både flyktninger og for de land som tar imot dem. Fjoråret karakteriseres av store omveltninger på det politiske og økonomiske

område, og som følge av dette fikk vi store migrasjons-bølger som påvirker den politiske og økonomiske utvikling, heter det i KV-rapporten.

Den store økningen i antallet flyktninger tilskrives omveltningene i Øst- og Sentral-Europa og konflikten i Golfområdet, konkluderer rapporten.

Rapporten viser at Asia topper statistikken over antall flyktninger i verden med blant annet 5,5 millioner afghanske flykt-

ninger i Pakistan og Iran.

Noen av de andre land som skapte store folkeforflytninger i fjoråret er:

\* Liberia-krisen skapte 700.000 flyktninger til nabolandene Elfenbenskysten, Guinea og Sierra Leone.

\* Fra Sudan har 300.000 mennesker søkt tilflukt i Etiopia og andre land.

\* Fra Sovjet emigrerte 400.000 mennesker til Tyskland, Israel, Canada og USA.

NØP

Jan Bojer Vindheims bok “Okkultismens historie” gir “en klar og systematisk redegjørelse for okkultismens mangslungne historie i Vesten”, skriver vår anmelder, pater Olav Müller. “Vindheim makter – tross sitt personlige engasjement – å bevare en objektiv distanse til stoffet – med én unntagelse: Den store motstander mot all esoterisk erkjennelse er ortodoks kristendom, spesielt den katolske”.

Det synspunktet kombinert med forfatterens sviktede kunnskaper i kristendom og Kirkens historie, ikke minst den kristne mystikk, inviterer til kritiske refleksjoner fra vår anmelder, som også stiller viktige og vesentlige tilbakespørsmål til forfatteren og hans åndsfrender innen New Age.

Jan Bojer Vindheim utga i fjor en bok med ovenstående tittel på Ex Libris Forlag. Den som interesserer seg for okkultisme og esoterikk, vil her finne en klar og systematisk redegjørelse for okkultismens mangslugne historie i Vesten. Vi følger forfatteren på en lang vandring fra de egyptiske pyramider til den gnostiske bevegelse i de første århundrer av vår tidsregning. Turen går videre over middelalderens forfulgte katarer frem til renessansens frodige oppblomstring av nye okkulte bevegelser. Vi får kaste stjalne blikk bak sløret til datidens rosenkreutzere og frimurere. Den okkulte linje trekkes videre til spiritismens oppblomstring på 1800-tallet og opprettelsen av Det Teosofiske Samfunn. Forfatteren dveler

lenge ved dets stormfulle tilværelse under Helena Petrovna Blavatskys sterke innflytelse. Vi får en fragmentarisk innføring i Rudolf Steiners antroposofi, stikker så grøssende innom Aleister Crowleys satanisme og nazistenes ulne raseteori-er. Vi beveger oss inn i vårt århundre med underjordiske ufoer, science fiction, scientologi og frem til Vannmannens tidsalder – New Age.

Forfatterens intensjon – som kommer klart frem i “Ettertanke” – er å vise at det innen okkultismens historie går en kontinuerlig linje. Innen den rike flora av “fantastiske overbevisninger og usannsynlige påstander” er det blitt bevart “gnister av lys og fragmenter av ånd”. Så følger en appell: Hver og en av oss

er “fragmenter av det guddommelige”. Vil vi redde vår jord fra truede katastrofer, må vi være “trofaste mot oss selv som gudegnister”.

Bokens styrke ligger i dens grundige kartlegging av alle viktige navn og begivenheter innen Vestens okkulte tradisjon. Forfatteren skal ha udelt honnør for sin nitide arbeidsinnsats, sin tålmodige granskning av kilder, sin enorme personalkjennskap. Vindheim makter – tross sitt personlige engasjement – å bevare en objektiv distanse til stoffet. Han vil gi en “innføring” og ikke dele ut ros og ris etter eget forgodtbefinnende.

#### Esoterisk viten eller evangelisk lære?

Med én unntagelse: Den store motstander mot all esoterisk erkjennelse er ortodoks kristendom – spesielt den katolske. For en kritiker å skifte sol og vind her er ikke så enkelt. Korstogene mot albigenserne på 1200-tallet er en skamplett på Kirkens kledebon. Inkvisisjonens forfølgelse av dem som trodde anderledes, kan aldri forsvares. Når det gjelder forfatterens skildring av striden mellom gnostikere og katolikker i ur- og oldkirken, kan man i mangt og meget si seg uenig. Om Jesus Kristus vet vi – ifølge Vindheim – fint lite. De første kristne århundrer skildrer han som et skjønt sammensurium av kristne og gnostiske ideer hvor alle ekte og uekte evangelier hadde samme gyldighet. I denne tiden vokser det frem en embetskirke, som tar kampen opp mot gnostisk visdom. Gnostikerne er den klart lidende og forfulgte part.

## Byggeskikkpris til St. Birgitta menighetssenter

Fredrikstad Bygningsråd har tildelt byggeskikkprisen - i kategorien "andre bygninger" - til det nye katolske kirkeanlegget i St. Josephsgate som ble inviet i fjor våres. Med dette anlegget, som omfatter kirke og prestebolig samt romslige menighetslokaler, "har Fredrikstad fått et bygg av sjeldent høy arkitektonisk kvalitet i sitt sentrum", heter det i beskrivelsen fra Bygningsrådet.

FREDRIKSTAD BLAD

## Nytt pavelig rundskriv oppfordrer til misjonsiver

Det er på tide å bruke all Kirkens energi på en ny æra for evangelisering, skriver pave Johannes Paul II i sin nye encyklika *Redemptoris Missio* som ble offentliggjort i slutten av januar, og som oppfordrer alle katolikker til fornyet misjonsinnsats.

"Jeg ser lyset fra en ny epoke for misjo-

nen som vil gi rik høst dersom alle misjonærer og alle andre kristne, og særlig de unge kirkene, møter tidens krav og utfordringer med storsinnethet og hellighet", heter det i rundskrivet som markerer 25-årsminnet for konsildokumentet *Ad Gentes*. En sammenfatning av rundskrivet kommer i neste nr. av St. Olav.

# en innføring i okkultismens historie"

21

Denne fremstilling er skjev. Et vell av seriøs og vitenskapelig litteratur viser at evangeliene i alt vesentlig gir en autentisk fremstilling av Jesu person, liv og lære. Han stifter sin kirke. Dens enhet ligger ham på hjertet. Han sender ut sine apostler med samme fullmakter som han selv hadde fått fra sin himmelske Far. Apostlene velger ut sine etterfølgere. Også dem gjelder løftet om at Kristus vil være med dem - også i forkynnelsen - like til verdens ende. I den apostoliske suksessjon så derfor katolske kristne - dengang som nå - garantien for en i alt vesentlig riktig forkynnelse. Det var her den sanne gnosis (erkjennelse) var å finne. At Kirkens læreembete forsvarte den overleverte lære og tok kampen opp mot gnostisk infiltrering, ble sett på som en soleklar plikt på den tid - så lenge martyrkirken kjempet med åndens våpen. Når så den nytestamentlige kanon skulle fastsettes - her fleiper Vindheim ganske saftig - fant Kirken det naturlig å velge ut de skrifter som samsvarte med Kirkens levende forkynnertradisjon og skille ut "himmelfalne" gnostiske fantasiprodukter (Les forøvrig "Fynd och Fusk i Bibelens Värld" av Per Beskow).

Mellom katolikker og gnostikere ble det skiftet hugg - i like og rike doser. Katolikkene ble av gnostikerne "rasediskriminert" som "psykikere". De satt jo bare inne med apostlenes enkle og bastante lære, som kun var beregnet for den naive masse. Selv hadde de ledende gnostikere tilegnet seg apostlenes indre, esoteriske viten, som kun var bestemt for de få utvalgte "pneuma-

tikere" (åndsfulle). Katolikkene på sin side betegnet gnostikerne som vranglærere og mintes Paulus' ord til Timoteus: "Hold deg borte fra påstandene til den såkalte 'erkjennelse', falsk som den er; enkelte som har sluttet seg til den, er kommet langt bort fra troen (1. Tim 20-21).

## Frelse eller selvfrelse?

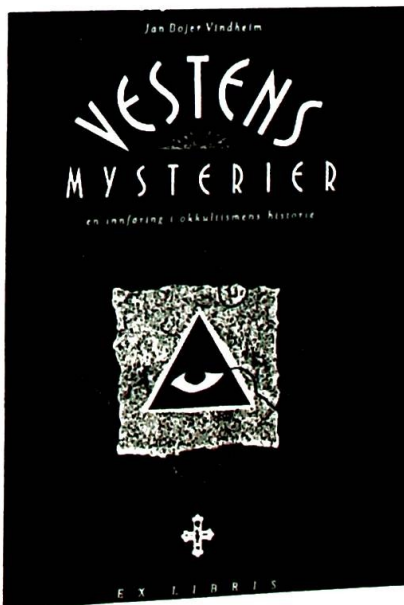
### Og fra hva?

Kirken tok klar front mot gnostisismen av to grunner. For det første: Bevegelsen sto for en form for selvfrelse. Det er ved å erkjenne det guddommelige i deg selv du skal bli frelst. Kirken forkynte at det er ved troen på Jesus Kristus, død og oppstanden, og ved et liv i kjærlighet du skal oppnå frelse. For det annet: Gnostikerne hadde et dualistisk syn på skapningen. Materien,

inklusive menneskekroppen, var skapt av en dum og ondsinnet gud. Bare menneskeånden var god, fordi den stammet fra den høyeste guddom. Gnostikerne fikk dermed et negativt syn på hele skapningen. De forkastet av den grunn verdslige myndigheter, en synliggjort kirke. Deres forakt for materien førte dels til en libertinistisk livsførsel (Hva angår det onde kjødet min erkjennende ånd?), men langt oftere til livsforaktende askese. De kristne teologer vihoidt på den sannhet at Gud hadde skapt alt godt, menneskekroppen inklusive, og at det onde i verden ikke stammet fra en degenerert demiurg, men fra mennesket selv. Ur- og oldkirken kjempet for den overbevisning at skaperguden og frelserguden er én og den samme, og at alle hans gjerninger er gode. Mot gnostikernes skepsis overfor menneskekroppen og fruktbar seksualitet, fremholdt Kirken ekteskapet - med dets gleder og forpliktelser - som en gudgitt institusjon. Dette er et emne som fortjener en langt grundigere drøfting enn dette innlegget tillater. Saken er jo den at all den skepsis Kirken i århundrer har lagt for dagen overfor visse former for okkultisme, har med disse tanker å gjøre.

## Møter seg selv i døra. . .

Når Vindheim en rekke ganger fleiper over prippen moralisme innen de kristnes rekker, møter han seg selv i døra. Seksualfiendtlighet som ideologi møter vi i gnostisismen og i enda høyere grad innen den beslektede manikeismen - to bevegelser som videreføres av middelalde-



## Fortsatt håp for ARCIC

*Til tross for gamle og nye problemer, må ikke forholdet mellom Den katolske og Den anglikanske kirke preges av manglende tro på vekst mot enhet, heter det i en pressemelding i forbindelse med utgivelsen av enda et dokument fra dialogen mellom de to kirkene, ARCIC II: Kirken som fellesskap.*

*– Spørsmålet om ordinasjon av kvinnelige prester i Den anglikanske kirke skaper uten tvil problemer for dialogen mellom Vatikanet og Canterbury, skriver avisen*

*Church Times i forbindelse med utgivelsen av boken. – Det at Den anglikanske kirke selv er splittet i denne saken, gjør ikke dialogen lettere, understreket den katolske nestlederen i komiteen, biskop Murphy-O'Connor. Hans anglikanske motstykke, Mark Santer, var mer optimistisk: – Vi må ikke glemme hvilke store fremskritt vi har gjort de siste 25 til 30 årene. Vi må heller ikke glemme at Guds forstand er større enn vår”!*

*Neste fase i ARCIC skal dreie seg om moral-teologi. NØP*

*Stor tilstrømning til messer i Albania  
Den katolske kirke i Albania opplever uventet stor pågang i kjølvannet av president Ramiz Alias reformer. I Shkodra nord i landet deltar hver uke tusenvis av mennesker i messene i og omkring kirkegårdskapellet, det eneste bevarte kirkebygg i byen. Ifølge presten Simon Jubani kommer ca. 50.000 til messene som han leser etter hukommelsen fordi det ikke lenger finnes noen bibel eller messebok i egnen.*

*Pater Jubani beretter, ifølge L'Osserva-*

rens katarer. Når Kirken i visse epoker har hatt understrømninger av kroppsfientlighet, kan det føres tilbake til at vel vant oldkirken en åndelig seier over gnostisismen, men den gikk såret ut av kampen. Vi sliter, for å nevne et eksempel, fortsatt med det slag av manikeisme som kirkelæreren Augustinus tok med seg inn i kristendommen ved sin konversjon.

Mot Vindheims sviktende helhetssyn på dette området blir det kun som skjønnhetsflekker å regne når han forveksler gnostikeren Valentinus med biskop Valentin, når han betegner Thomas Aquinas som monist, og svært så selvfølgelig taler om “mordet på pave Johannes Paul I”.

Tross Vindheims sviktende kunnskaper om kristendom og Kirkens historie står min innledende ros ved lag. Det er en leseverdige bok vi her har å gjøre med. Hva angår okkultismens historie, er den til å bli klok av. Når forlaget på omslagets bakside skriver at vi her står overfor det “første norske standardverk om okkultismens historie” er ikke det korrekt. I 1988 utga Karl Milton Hartveit en bok med tittelen “Den okkulte løsning” (anmeldt i St. Olav nr. 3-89). I store trekk tar han oss med på den samme lange vandring som Vindheim.

## Hva med den kristne mystikk?

Kvalitetsbøker som disse to og en rekke andre, som omhandler samme tema, gir leseren grunn til ettertanke. Okkultismen blir fremstilt som frihetens vei til åndelig oppstigning – uten forstyrrende innblanding fra kirkelige autoriteter.

Hvis forfatterne hadde tatt seg grundig tid til å sette seg inn i all den litteratur som foreligger om kristen mystikk og kristne mystikere, ville de bli stilt overfor et alvorlig tankekors. Hvordan ville de forklare at hundrevis av mystikere fra oldkirkens tid og frem til i dag har nådd en forening med det guddommelige, så skjønn og inderlig at ord kom til kort når de på anordning av sine skriftefedre og ofte med indre beklemmelse skrev ned det de hadde opplevd. Det var ikke parapsykologiske bifenomener som interesserte dem. Det var heller ikke stemmer og visjoner de la vekt på. Ydmyke som de var, visste de at egne fantasiforestillinger lett blander seg med de guddommelige inngivelser. Det var enhet i kjærlighet de lengtet etter, som de fikk oppleve og senere søkte å beskrive. Og det var denne guddommelige kjærligheten de søkte å formidle videre – så ild ble tent på jord. Dette var kristne som elsket sin kirke, som ble næret av Kirkens sakramenter, som mer visste enn trodde at den oppstandne Kristus lever sitt hemmelighetsfulle liv videre i Kirkens skrøpelige lemmer. Det som ga kristne mystikere mot til å vandre mystikkens vei, var nettopp Kirkens referanseramme: dens levende tro, dens tusenårige erfaring, dens sunne testing, som forhindrer at mystikken utarter til sin karikatur – absurd mystifikasjon.

For en historiker eller antropolog må det være interessant å lese okkultistenes fantastiske “visjoner” om det forsvundne Atlantis, om andre høykulturer som blomstret for så å synke i havet, om men-

neskets eterkropp, astralkropp o.s.v., om telepatisk forbindelse med mestrene fra det hvite broderskap. For den kristne meditatør er alle disse fenomener totalt uinteressante under selve meditasjonen. Det er kjærlighet han/hun er på jakt etter. De vil sprengne universets “snevre” grenser og forenes med den transcendentale Gud, som i sin væren er så totalt forskjellig fra sitt skaperverk, som er kjærlighet.

## Okkultistenes frihet – en fiksjon

Tilbake til dette med friheten: Vindheims bok viser at okkultistenes frihet stort sett er en fiksjon. Det finnes en god del hederlige unntagelser, særlig blant antroposofen – mener jeg selv å ha erfart. Det er ikke de mange okkultister som får bevissthetsutvidelser, men deres “karismatiske” ledere. Det er de som mottar budskaper fra de store mestre eller leser i den kosmiske “Akashakrøniken” for så å formidle sin visdom videre til en skare av elever, som flokker seg rundt dem. Og her mangler det så visst ikke på autoritet og underkastelse. Og så blåser det så utrolig hardt på toppene. Splittelsen inntreffer. En utbrytergruppe flokker seg rundt en ny leder. Han har nemlig også mottatt kosmiske budskap. Han betegner sin forgjenger som representant for den svarte magi. Selv hevder han å representere den hvite magi, og sannelig skifter svart og hvitt fort og kontinuerlig.

Okkult praksis er ikke uten farer. Det er i dag bred enighet blant teologer at det finnes ekte mystikk også utenfor Kirkens synlige grenser. Det finnes østlig påvirkede

tore Romano, at han siden han ble satt fri fra fengselet i 1989, har gitt folk sakramentene. Han vil så snart råd er kreve at katedralen i Shkodra og andre kirkelige bygninger blir gitt tilbake til kirken.

Foruten ham selv finnes det fremdeles ca. 15 aktive prester i landet og like mange undergrunnsprester i tillegg til noen ordensfolk. Den eneste biskopen som overlevet de årelange forfølgelser, den 75 år gamle Nicola Troshani, vier for tiden ingen prester, sier Jubani.



*Pavens anliggende for bønnens apostolat i mars:*

*At ungdom og voksne sammen ser sitt oppdrag og kall som kirke.*

avslappingsmetoder som – forsiktig utført – er ufarlige. Men det finnes okkult praksis som er livsfarlig – spesielt når det skjer under spiritistiske seanser eller under påvirkning

av psykoaktive stoffer som LSD eller meskalin. Rapporter om satandyrkelse i Vesten når oss stadig oftere. Det virker foruroligende.

## Det Bagdad som engang var

- Jeg er alvorlig redd for at de bastante inntrykk folk nå suger inn under en krig som ytterligere forgrover vår observasjonsevne, vil befeste oppfatninger som er historisk urettferdige, og som kan slå hjerteløst ut overfor svært mange uskyldige, blant dem endel av våre nye landsmenn, skriver Lars Roar Langslet i en artikkel i Aftenposten om "Det Bagdad som en gang var". - Jeg har funnet frem av bokhyllen noen beretninger som en gang gjorde sterkt inntrykk på meg, om den islamske kulturutfoldelse som hadde sin storhetstid i tidlig middelalder, fra det 8. til slutten av det 11. århundre, (-) her leser jeg om et annet Bagdad.

Langslet viser til at "allerede på 700-tallet var byen det store sentrum for filosofi og vitenskap, litteratur og kunst med al-Kindi som det store navn, han oversatte Plotin og Proklos fra gresk, hadde bred vitenskapelig innsikt og ble banebrytende for den store ambisjon i både islamsk og kristen middelalderfilosofi: å harmonere Aristoteles (og gresk tenkning overhodet) med samtidens religiøse erkjennelse. Senere islamske filosofer som perserne Avicenna (d. 1037) og Averroes i Cordova (1198) hører til de ledende skikkelser i middelalderens tankeliv, og ble stadig kommentert av datidens kristne filosofer. Alt peker ut den islamske kulturverdens viktigste bidrag til vestlig kulturutvikling: Den ble broen mellom den greske antikk og den kristne 'rennesanse' i høy middelalderen.

- En lang rekke hovedverker i gresk tenkning og vitenskap ble 'gjenoppdaget' og oversatt til arabisk i løpet av 700- og 800-tallet. Fra arabisk ble de så etterhvert oversatt til latin - først i høy middelalderen ble kjennskap til gresk på ny utbredt i Europa. Arabisk var altså det formidlende ledd i en epoke som ble grunnleggende for vår senere kulturutvikling, skriver Langslet. I forbifarten noterer han at "en lærd i det 9. århundres Bagdad måtte ha hele 400 kameler bare for å transportere sine bøker. Til sammenligning kan det nevnes at kongen av Frankrike i år 1300 hadde 400 titler i sitt bibliotek. På 1200-tallet var det 36 offentlige biblioteker og over 100 bokhandlere i Bagdad".

- Hva har så dette med Saddam Hussein og Gulf-krigen å gjøre? spør Langslet og svarer: - Ingenting. Det er det som er mitt poeng. Jeg har følt behov for å se langt tilbake, til et helt annet Bagdad. (-) En av kulturhistoriens store gåter er hvordan denne tidlige islamske kultur kunne gå så raskt i forfall, som om livsgnisten hadde forlatt den. Sljuk-tyrkernes og mongolenes erobringer er sikkert en viktig del av den historiske utvikling. Men gåten blir allikevel stående.

Langslet lar sin kronikk munne ut i spørsmålet: - Hva er det for underlig skjebne som lar en så høytstående kultur degenere til det bildet vi møter idag?

### REDAKSJONELT:

#### **Rettferdig fred**

*Idet dette skrives, er en skjør våpenhvile inngått mellom de stridende parter i Golfområdet. De alliertes overlegne krigsteknologi sikret seieren på slagmarken. Hva seieren ellers innebærer, er mer usikkert. Men den store oppgaven nå er klar: Det gjelder å få til en rettferdig fred i dette området som er minst like mye av et politisk og folkerettslig minefelt nå som før krigen.*

*Spørsmålet om hvor rettferdig selve krigen var, får ligge i denne omgang - men med den sidebemerkning at det i våre dager blir stadig vanskeligere å forsvare en krig som rettferdig ut fra de klassiske kriterier for slik "rettferd". Og det er lov å spørre hvorfor det var så maktpåliggende med FN-tillatelse til våpenbruk nettopp i denne konflikten, mens "man" har valgt å ligge adskillig lavere i terrenget i andre konflikter hvor rettferdigheten var og er minst like hardt ute som nå i Golfen. Her kunne nevnes flere stikkord som burde svi i adskillige internasjonale samvittigheter. Uttrykket "selektiv justis" melder seg ikke bare hos profesjonelle fredsforskere.*

*De som skal bygge freden, gjør klokt i blant annet å lytte til pave Johannes Paul II som kompromissløst har gjen tatt at fred i området er avhengig av at tidligere FN-resolusjoner om andre okkuperte områder i Midtøsten etterkommes. Og lytte til et viktig element som paven, via sine mange appeller i forbindelse med krigen i Midtøsten, har bragt inn i den politiske argumentasjon omkring begrepet "internasjonal rett": Hva med sivilbefolkningens rettigheter? Hvordan kan slike elementære rettigheter få full tyngde i overveielene før en krig, ikke bare i sorgen under og etter?*

UKJ

## Stoler på Gud og hæren

I en rapport fra Guatemala i "Vårt Land" skriver John Einar Sandvand bl.a.: Med kraftfull stemme og store fakter fordømmer pastor Carlos Velasquez fredsforhandlingene som ble ført i Oslo i fjor mellom Guatemalas myndigheter og geriljaen: - Gud snakker ikke fred med djevelen, tordner han. - Halleluja, roper menigheten og bryter ut i applaus, rekker hendene i været og takker Gud for at han hjelper dem i kampen mot det onde.

Verbo-kirken er bare en de mange protestantiske kirkene i Guatemala som har opplevd en formidabel tilvekst de siste årene. Men fordi flere politikere har sin bakgrunn i denne trosbevegelsen, er den blitt et symbol for suksessen protestantisk misjon opplever i de fattige mellom-amerikanske land. Drøyt tusen mennesker flokker seg sammen i Verbo-kirken søndagen Vårt Land besøker menigheten. Ytterligere tusen har allerede vært på morgengud-

stjenesten. Aldri før har vi hørt en så politisk søndagspreken. Pastorens tale er et brennende innlegg til støtte for den tidligere diktator Rios Mont. Selv om ikke diktatorens navn nevnes med et ord, er budskapet klart.

Gang på gang sammenlignes den kristne åndskamp mot djevelen med myndighetenes kamp mot geriljaen. Som Gud ikke inngår kompromisser med den onde, skal heller ikke hæren snakke med opprørerne.

Er Latin-Amerika, tradisjonelt sett katolsk kirke-  
mark, i ferd med å bli protestantisk? En artikkel i St.  
Olav i 1987 berettet om den sterke fremgang funda-  
mentalistske sekter med base i Nord-Amerika har  
hatt i området de senere år. Nylig tok norsk TV opp  
den store tilvekst de karismatisk orienterte protestan-  
tiske kirkesamfunn kan vise til.

Her en rapport om emnet fra Gary MacEoin i *Catholic Herald*.

Da pave Johannes Paul II forkynte "en ny evangelisering" som markering av at det i 1992 er gått 500 år siden det kristne budskap nådde det amerikanske kontinent, understreket han samtidig at den første evangelisering hadde gjort katolsk tro til en uadskillelig del av den latin-amerikanske kultur. Ikke alle vil uten videre si seg enige i et slikt synspunkt - noen vil si tvert imot. Det gjør blant annet en del av dagens historikere og sosiologer som antyder at denne del av verden er i ferd med å bli protestantisk.

Riktignok er det lite av tilforlættelig statistikk om emnet, men jevnt over antar man at én av ti latin-amerikanere tilhører et av de mange protestantiske kirkesamfunn. Det er et ganske imponerende tall; det hører med til bildet at mindre enn ti prosent av den katolske del av befolkningen går regelmessig til kirke.

Farten i tilveksten er enda mer imponerende, det er det allmenn enighet om. Og det er ikke de tradi-

sjonelle protestantiske kirker som trekker til seg nye store skarer - presbyterianere, metodister, lutheranere og baptister står mer og mindre på stedet hvil. Det er innen forskjellige grener av pinsebevegelsen, som legger stor vekt på personlig frelse og ekstatiske gudstjenesteformer, og som avviser sosialt eller politisk engasjement, at den store veksten skjer.

*Worldwide Evangelization Crusade*, en hederlig organisasjon, men også en som har interesse av å maksimere tallene, hevder at i Brasil var tilveksten 77 prosent fra 1960 til 1970, mens den var hele 135 prosent i det påfølgende tiår. Den voldsomste tilveksten siden 1960 finner vi i Sentral-Amerika: en tredobling i Nicaragua, femdobling i El Salvador og Costa Rica og enda høyere i Honduras og Guatemala. Noen hevder at så mange som halvparten av innbyggerne i Guatemala er protestanter. Merkelig nok er Mexico heller upåvirket av denne utviklingen med bare mellom 2 og 3 prosent, de fleste protestanter finner vi i sør, nær grensen til Guatemala, og i nord, mot grensen til USA.

Storstilet satsing med misjonærer og penger fra USA er utvilsomt en faktor som forklarer en del av den raske forandringen, men den er bare én blant mange. Ikke alle pengene fra konservative kretser i USA - og det dreier om store beløp - går til



Påskeopptog i Antigua i Guatemala.



Som Gud er ren og hellig, kjemper hæren for at alle skal bli beskyttet og føle seg trygge. Ikke et ord blir sagt om de tusenvis av drap på uskyldige også hæren har vært ansvarlig for i Guatemala. Ingen sier noe om indianerlandsbyer som ble jevnet med jorden og hvor innbyggerne ble drevet på flukt.

To høymesser pr. søndag i St. Svithun "Dramatisk økning i kirkebesøket som følge av den ekstra høymessen kl. 13.00," leser vi i menighetsbladet for St. Svithun kirke i Stavanger."Der vi før opplevde at kirken var overfylt under høymessen kl. 11.00 med ca. 300 besøkende, opplever vi nå at den er full to ganger hver søndag, både kl. 11 og kl.13 med tilsammen ca. 400 besøkende. 25% økning med ett slag! Gle-

delig og uventet!" noterer et glad menighetsblad.

At økningen, såvidt St. Olav kan se, faktisk utgjør i overkant av 30 %, gjør vel neppe gleden noe mindre der vest! For ordens skyld noterer vi også at det i tillegg til de to høymesser også er morgenmesse på engelsk og kveldsmesse på fransk i St. Svithun.

## kristentro?

25

protestantene. Den karismatiske gruppen *Ciudad de Dios* i Managua, en underavdeling av den USA-baserte *Sword of the Spirit*, stod i nært samarbeid med kardinal *Obando y Bravo* og *La Prensa* mot sandinistene da de hadde makten. Halvparten av *Sword of the Spirit* medlemmer i USA er katolikker, og mange *Ciudad de Dios*-folk er også katolikker. Blant dem er Humberto Belli, som i mange år har vært støttet av CIA, og som Violetta Chamorro nylig gjorde til nestkommanderende i undervisningsdepartementet. Minst 7 andre *Ciudad*-folk har høye stillinger i regjeringen.

Den viktigste årsaken til protestantismens store vekst er den omforming som har funnet sted i det latinamerikanske samfunns-mønster: på den ene siden stor befolkningsøkning, på den annen en nedgang i landbefolkningen på grunn av mekanisering i jordbruket. I året 1900 var befolkningstallet totalt ca. 63 millioner, innen år 2000 regner man med at tallet er 500 millioner. Folk fra landområdene har strømmet og strømmet fortsatt inn til byene, nærmere bestemt til slummen hvor man ikke finner de sosiale konvensjoner og den sosiale tilhørighet som preger det stabile livet på landsbygden. I disse ukjente og ofte fiendtlige omgivelser prøver folk å skape nye beskyttende strukturer, og en av de mest tjenlige i så måte er ofte den lille pinsemenigheten som tilbyr nykommeren en form for identitet.

I katolsk sammenheng gir basismenighetene et tilsvarende vern og holdepunkt. Men sosiologiske undersøkelser synes å vise at



Fra en basismenighet i Guatemala.

slike fellesskap i stigende grad er første skritt på veien til en ny religiøs tilhørighet. Dette skjer på to svært forskjellige måter. Den ene gir forklaringen på det som skjedde i fjellregionene i Guatemala. Bønder som var blitt politisk og sosialt bevisstgjort via basismenighetene, lot seg villig rekruttere til geriljaen. Hæren på sin side svarte ved å starte utryddelseskrig mot de landsbyene hvor det var blitt organisert basismenigheter, hvorpå bøndene, som gjennom århundrer har brukt den lave profil som overlevelses-teknikk, raskt innså at det var klokest å slutte seg til en sekt som bekjenner seg til politisk konformisme.

I Riobamba i Ecuador derimot er bildet et helt annet. Der hadde den lokale biskop, Leonidas Proano, virkelig tatt Det 2. Vatikankonsil på alvor: Han delte ut av bispedømmets jord til fattige landarbeidere, og utviklet et enestående nettverk med over 1.300 menighetsmedar-

beidere, mange av dem Quechua indianere. Men hans anstrengelser for å utdanne indianere til prester strandet til stadighet på de kirkerettslige bestemmelser, bl.a. på sølibatskravet. Etter 30 år var alle prestene i bispedømmet fremdeles "importert" - på protestantisk side var ledelsen i mellomtiden stort sett overtatt av innfødte. Resultatet var et jevnt tilsig av tidligere katolske pastoralarbeidere til de protestantiske misjonsgrupperinger som tidligere hadde hatt svært liten søkning. Da Proano gikk av for aldersgrensen i 1985, konstaterte man på katolsk side at 30 prosent av befolkningen var gått over til protestantene.

Vatikanets Sekretariat for kristen enhet oppfordret i mai i fjor til systematisk forskning om sektens vekst og spredning. Utviklingen i Riobamba antyder at i hvert fall på ett punkt virker vårt nåværende klerikale system klart mot sin hensikt - noe som bør tas på alvor. ●



Vår kjære  
SØSTER HERMANDA KAPPELHOFF  
døde i Oslo, den 07.02.91,  
i en alder av 93 år  
og etter 70 års klosterliv.  
Vi anbefaler vår avdøde medsøster  
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

*Salig er den som er hel i sin ferd  
og følger Herrens lov.  
Salige er de som holder hans bud  
og søker ham av hele sitt hjerte,  
de som ikke gjør urett,  
men vandrer hans veier.*



Vår kjære  
SØSTER SABINA ORTH  
døde i Oslo, den 16.02.91,  
i en alder av 87 år  
og etter 64 års klosterliv.  
Vi anbefaler vår avdøde medsøster  
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

## Kort møte med Leonardo Boff

- Det stemmer nok at en del latin-amerikanere flokker til de fundamentalistiske sektene, men jeg har inntrykk av at det er like mange som etterhvert forsvinner ut bakveien igjen, sier Leonardo Boff - brasilianer, fransiskanermunk og frigjøringssteolog - på snarvisitt i Oslo først i februar i forbindelse med Kjell Nordstokkes doktordisputas om "Leonardo Boffs ekklesiologi". St. Olav har grepet fatt i ham på farten ut av Universitetets aula etter disputasen.

- En forkynnelse som sier 'legg hånden på TV-skjermen, så blir du frelst, så blir du helbredet, så skal det gå deg bedre', er ikke holdbar. Det er virkelig opium for folket. Men hva gjør ikke et fortvilet menneske? Og så føler man kanskje trøst og lindring en stund, men oppdager etterhvert at løftene i den elektroniske frelse eller lignende håndspålegelser ikke holder.

- En del av den virksomhet disse sektene bedriver, er spekulasjon i fattige menneskers religiøse behov og i deres fortvilelse, sier Boff, - en spekulasjon hvor det står penger, mange penger, og politikk bak. De fundamentalistiske sektene er politisk ufarlige - de setter den personlige frelsesopplevelse i sentrum, tar ikke Bibel og trosopplevelse som utgangspunkt for å forandre verden i Kristi ånd, slik basismenighetene forsøker.

- I vår del av verden hvor represalier og politisk vold mot dem som søker å forandre et dypt urettferdig

samfunnsystem, er en del av selve systemet, og hvor de sosiale forhold snarere er blitt verre enn bedre for de store masser i de senere år, fagre ord og u-hjelp til tross, er det kanskje ikke rart at folk etterhvert gir opp! Og trøster seg med en ofte kortvarig religiøs erfaring fremfor den mer farefulle og møysommelige vei det er å utfordre systemet med Bibel i hånd.

*-Vatikanet har satt fingeren på marxistiske elementer i frigjøringssteologien. I sin doktoravhandling viser Kjell Nordstokke til at det snarere er Frans av Assisi som er inspirator for Dem?*

- Intet ville være bedre enn om Frans' ånd var gått meg i blodet, ler Boff, - det er jo tross alt fransiskaner jeg er. Men noe viktig har de felles, Marx og Frans, nemlig den moralske indignasjon over de fattiges elendighet i en verden der andre lever i ufølsom overflod.

Om sitt noe anstrengte forhold til Vatikanet sier Boff: - Jeg er ikke på talefot med Roma, for å si det sånn, men det er ikke min skyld, og absolutt ikke etter mitt ønske. På sentralt hold følger man nøye med i det jeg sier og gjør, men jeg lar ikke det bli noen bremsekloss for meg. Jeg kan ikke gå rundt og til stadighet tenke 'hva vil Roma si?' Sånn sett er det snarere Roma som har et anstrengt forhold til meg - kanskje gjør man der til og med bare sin plikt? undrer pater Leonardo med et smil, - slik jeg mener å gjøre min?

*- Et tankekors at Vatikanet som i kjølvannet av Det 2. Vatikankonsil har åpnet for dialog både med andre konfesjoner og med ikke-troende, synes å ha vanskelig for å samtale med sine egne?*

- Så absolutt. De har lett for å tale til oss, men ikke så lett for å snakke med oss, sukker pateren idet han forserer en vinterglatt Aulatrapp på vei til et forsinket lunchbord lenger nede på Karl Johan. En liten fest sammen med dagens glade doktorand må han unne seg - så meget desto mer som askeonsdag og fastetid er rett rundt hjørnet. UKJ

### Håndslag til en frigjøringssteolog

- Et pionerarbeid som har åpnet for et nytt forskningsområde innen norsk teologisk forskning, var blant de "blomster" de to opponenter ga til doktoranden Kjell Nordstokke under disputasen om hans doktoravhandling "Ekklesiogenese. Konsil og kontekst i Leonardo Boffs ekklesiologi" i Universitetets aula i begynnelsen av februar. Nordstokke har selv vært misjonær i Brasil i flere år og bruker denne erfaringen til å analysere den samfunnsmessige og kirkelige sammenheng Boffs teologi har vokst frem av. Sentrale begreper i denne teologi er basismenigheter og frigjøring; en kirke nedenfra av de fattige som erstatning for en kirkemodell preget av maktstrukturer ovenfra og ned. Etter Nordstokkes oppfatning knytter Boffs teologi an til den fellekkirkelige læretradisjon og tar på alvor erfaringer og utfordringer i den konkrete virkelighet. At Vatikanet ikke godtar dette, tolker Nordstokke som uttrykk for den teologiske og kirkepolitiske innstramming den nåværende pave har satt i gang.

MALERMESTER  
utfører allslags maler- og tapetserarbeider  
**GEORG FOERSTER**  
Tlf.: 15 54 26/15 56 06

**GUSTAV BØHM & SØN A/S**  
Bakeri og Konditori  
Drammen  
Tlf. (03) 83 42 80

## TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt  
**SATS + PASTE A/S**  
Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10  
Tlf.: (02) 30 04 16 - 30 84 53

## LESERBREV:

### Hva venter vi på?

Aftenpostens referat (14/2) fra Kirkenes Verdensråds (KV) møte i Australia er nødvendigvis så kortfattet at det sikkert er litt urettferdig å legge det til grunn for en skuffet kommentar - men i mangel av bedre dokumentasjon får det gjøre tjeneste.

Ifølge avisen skriver paven, i en henvendelse til kongressen, at "læresamtalene. . . som har pågått siden 1965, har ført kirkene nærmere hverandre, men at mye fortsatt skiller". Videre legger han vekt på et håp om at vanskelighetene man møter, ikke skal ta motet fra kirkerne, men få dem til å arbeide enda hardere for kristen enhet.

Så langt referatet. Og her er det en utålmodig spør seg selv og Kirken, hva man egentlig venter på? Er det en teologisk ekspertuttalelse om nattverdens dypere innhold? Er det en langdryg kirkehistorisk analyse? Er det en endret holdning til sakramentene?

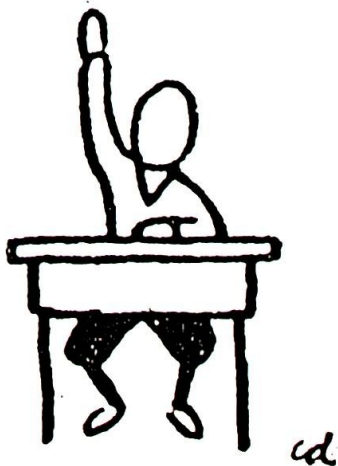
Vi forstår så allikevel ikke nattverden, men vi TROR på den, vi TAR IMOT den, men vår egentligste opplevelse kjennes med hjertet og ikke med intellektet. Kirkehistorien behøver ikke engasjere oss for mye - tvert imot har forholdene mellom kirkesamfunnene historisk sett vært en sørgelig parade av menneskelig svikt. Vår holdning til sakramentene kan aldri bli annerledes enn den er.

KVs generalsekretær sier at "kirkelig enhet er et realistisk mål" og uttrykker håpet om at Den Hellige

Ånd på et gitt tidspunkt vil overraske oss og vise at vi faktisk omfavner hverandre.

Fine, kloke ord - men kan vi forestille oss at denne overraskelsen vil komme i form av en alminnelig kunngjøring, eller er det formastelig å tro at den utålmodighet mange av oss kjenner, er Den Hellige Ånds gave, og at vi bare kan ta imot den ved å praktisere inter-kommunion?

Hva er det egentlig vi venter på? Vi vet at mange kristne, katolikker såvel som protestanter, føler Kirkenes forbehold når det gjelder kommunion hos og med "andre" som smertelig, skandaløs og et menneskeskapt hinder for den enhet det snakkes så fint om. Og som det i dypeste grunn er opp til oss å begynne å praktisere. Idag - og ikke når teologene har brukt enda noen menneskealdre på å prate. Teologi er noe man skal gjøre bot for i skjærsilden - ikke driv for mye med det! *Per Bang*



## Roald Knoph akkreditert ved Den Hellige Stol

Den 10. januar i år ble Roald Knoph fra den norsk ambassade i Bern akkreditert ved Den Hellige Stol. I sin akkrediteringstale nevner Knoph bl.a. pavens "historiske besøk i Norge i 1990" og fremhever i den forbindelse den økumeniske gudstjeneste i Nidarosdomen og møtet med lutherske kirkeledere. Den økumeniske bevegelse er i god gjenge i vårt land, og pavens besøk "bidrog til å fremme de kristne verdier og den katolske kirkes rolle i norsk kultur- og samfunnsliv", konstaterer Knoph.

Han viser til at "dagens norske samfunn bygger på grunnleggende verdier som demokrati, likhet og solidaritet", og nevner ytringsfriheten og religionsfriheten som "uavhengelige rettigheter". Han understreker også at "de prinsipper som ligger til grunn for norsk utenrikspolitikk, ligger nær opp til Vatikanets. Derfor har vi med stor interesse fulgt Vatikanets innsats på mange områder av det internasjonale liv, og da særlig når det gjelder nedrustning, Øst-Vest-dialogen og bevaringen av freden. Denne utrettelige innsats (-) for freden og for menneskerett og menneskeverd i alle verdens land har min regjering udelte støtte."

Knoph nevner også "de nye vinder som blåser i Europa" og peker på at de kristne kirker er "voktere av en tradisjon som kan bidra til å bevare respekten for hvert enkelt folks integritet og individualitet". Også respekten for "skaperverket er et presserende anliggende i dag, og vi deler Den Hellige Stols utålmodighet når det gjelder den knugende fattigdommen i syd som både er en økende trussel mot verdensfreden og en åpenbar krenkelse av menneskeverdet".

## Kort møte med en Mor-Teresa- medarbeider

"I årevis har det vært Mor Teresas inderligste ønske å åpne et barmhjertighetens hus i Albania, landet hennes familie kommer fra, landet som ble den første offisielt ateistiske stat i verden - og nå i mars blir det hun i årevis har bedt for virkelighet," forteller Margaret Cullis - internasjonal kontakt for Mor Teresas Medarbeidere på kort Norgesvisitt med bl.a. foredrag i menighetslokalet i St.Olav menighet i Oslo på programmet. Og hun minner om hva pave Johannes Paul II har sagt om Mor Teresa: "Hun er en stor gave til verden. Gud velger noen få for å nå de mange."

At Mor Teresa har nådd mange, er hevet over tvil. Og hele 3 millioner mennesker verden over har hun "nådd" i den grad at de har sluttet seg til henne som "medarbeidere", det vil si mennesker som arbeider i hennes ånd i sitt nærmiljø, som støtter hennes arbeid med sin bønn og annen innsats. "Vi er den eneste ikke-konfesjonelle organisasjon som er direkte knyttet til et ordensfelleskap," forteller Margaret Cullis, "det sier noe om rekkevidden og appellen i Mors arbeid." Margareth selv er fra Sør-Afrika, fra Durban, forretningskvinne av yrke, og medarbeider i suppekjøkken for flyktninger fra Mosambik i fritiden. "Nøden og volden disse menneskene flykter fra, er ubeskrivelig, landet topper en sørgelig statistikk i så måte." Mor Teresas søstre har to hus i Sør-Afrika for svarte barn med fysiske og psykiske handicap. "Ganske revolusjonerende for Sør-Afrika å være da søstrene slo seg ned midt blant de elendigste i stedet for å si ja takk til en fin landeendom myndighetene tilbød dem!" forteller Margaret. Som på selveste Fetetirsdag minner oss om Mor Teresas enkle lille formel for den vanskelige nestekjærligheten: "Jeg kan ikke gjøre det du gjør, og du kan ikke gjøre det jeg gjør, men sammen kan vi gjøre noe vakkert for Gud."

UKJ

# Påskegudstjenester

## ASKER OG BÆRUM

**Mariakirken**, Nyveien 17, Stabekk

Palmesøndag: kl. 11.00  
Skjærtorsdag: kl. 19.00  
Langfredag: kl. 15.00

Påskeaften: kl. 19.00  
1. Påskedag: kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00

*Høymesse med palmevigsel og prosesjon.  
Høymesse. Festen til minne om Jesu nadverd.  
Korsveilandakt.  
Pasjonsgudstjeneste.  
Høymesse. Vigsels av påskelys og dåpsvann.  
Høymesse.  
Sangmesse.*

## BERGEN

**St. Pauls kirke**, Christiesgt. 18

Palmesøndag: kl. 10.00  
kl. 11.00  
kl. 13.00  
kl. 18.00

Mand., tirsd. onsd. i

den stille uke: kl. 19.00  
Skjærtorsdag: kl. 18.00  
Langfredag: kl. 15.00  
Påskeaften: kl. 12.00

kl. 23.00  
1. Påskedag: kl. 10.00  
kl. 11.00  
kl. 13.00  
kl. 18.00  
2. Påskedag: kl. 11.00

*Messe.  
Høymesse.  
Messe på vietnamesisk.  
Messe på tamil.*

*Vesper og messe.  
Høymesse  
Gudstjeneste.  
Velsignelse av påskemat.  
Høymesse.  
Messe på latin.  
Høymesse.  
Messe på vietnamesisk.  
Messe på tamil.  
Messe.*

**Vår Frue kirke**, Nylandsveien 31

Palmesøndag: kl. 09.30  
Skjærtorsdag: kl. 16.00  
Langfredag: kl. 15.00  
Påskeaften: kl. 18.00  
1. Påskedag: kl. 09.30

*Messe.  
Høymesse.  
Gudstjeneste.  
Høymesse.  
Høymesse.*

## DRAMMEN

**St. Laurentius kirke**, Cappelenstgt. 1.

Palmesøndag: kl. 09.30  
kl. 11.00  
Skjærtorsdag: kl. 18.00  
Langfredag: kl. 15.00  
Påskeaften: kl. 12.00

kl. 22.00  
1. Påskedag: kl. 09.00  
kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00  
kl. 16.30

*Fromesse  
Høymesse med palmevigsel.  
Høymesse, etterpå tilbedelse.  
Korsveilandakt deretter gudstjeneste.  
Velsignelse av påskemat  
Feiring av vigilien til minne om Herrens oppstandelse.  
Fromesse.  
Høymesse.  
Høymesse.  
Messe på Kongsberg*

## FREDRIKSTAD

**St. Birgitta kirke**, St. Josephstgt. 17

Palmesøndag: kl. 10.00  
kl. 18.00  
Skjærtorsdag: kl. 19.00  
Langfredag: kl. 19.00  
Påskeaften: kl. 22.00

1. Påskedag: kl. 10.00  
kl. 18.00  
2. Påskedag: kl. 10.00

*Høymesse.  
Messe.  
Messe. Etter messen agapemåltid.  
Langfredagsliturgi.  
Messe.  
Høymesse.  
Messe.  
Høymesse.*

## HALDEN

**St. Peters kirke**, Kristian Vs plass 1

Palmesøndag: kl. 12.00  
Skjærtorsdag: kl. 16.00  
Langfredag: kl. 18.00  
Påskeaften: kl. 18.00  
1. Påskedag: kl. 12.00  
2. Påskedag: kl. 12.00

*Høymesse.  
Messe. Etter messen agapemåltid.  
Langfredagsliturgi.  
Messe.  
Høymesse.  
Messe.*

## HAMAR

**St. Torfinns kirke**, Torvg. 113

Skjærtorsdag: kl. 17.30  
Langfredag: kl. 15.00  
Påskeaften: kl. 23.00  
1. Påskedag: kl. 10.00  
2. Påskedag: kl. 18.00

*Messe.  
Gudstjeneste.  
Vigilie.  
Høymesse.  
Messe.*

## HØNEFOSS

**St. Teresia kirke**, Vesterngr. 5 B

Palmesøndag: kl. 11.00  
Skjærtorsdag: kl. 18.30  
Langfredag: kl. 15.00  
Påskeaften: kl. 15.00  
1. Påskedag: kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00

*Høymesse.  
Messe.  
Langfredagsliturgi.  
Ingen gudstjeneste.  
Høymesse med vigsels av ild, påskelys og vann.  
Messe.*

**KRISTIANSAND**

**St. Ansgar Kirke, Kirkegt. 3**  
 Palmesøndag: kl. 11.00  
 Skjærtorsdag: kl. 19.00  
 Langfredag: kl. 17.00  
 Påskelørdag: kl. 20.00  
 1. Påskedag: kl. 9.30  
 kl. 11.00

*Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*  
*Aftenmesse. Anled. til skrifte kl. 17.00-18.45.*  
*Langfredagsliturgi. Anled. til skrifte kl. 15.30-16.30.*  
*Påskeliturgi og høymesse. Anled. til skrifte kl. 18.30-19.30*  
*Familiemesse*  
*Høymesse.*

**LILLEHAMMER**

**Mariakirken, Weidemannsgt. 3 A**  
 Skjærtorsdag: kl. 20.00  
 Langfredag: kl. 18.00  
 1. Påskedag: kl. 18.00  
 2. Påskedag: kl. 11.00

*Messe.*  
*Gudstjeneste.*  
*Høymesse.*  
*Messe.*

**LILLESTRØM**

**St. Magnus kirke, Romeriksgata 1**  
 Palmesøndag: kl. 09.00  
 kl. 10.30  
 Skjærtorsdag: kl. 19.00  
 Langfredag: kl. 15.00  
 Påskeaften: kl. 21.00

*Ottemesse.*  
*Palmevigsel, prosesjon og høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Pasjons gudstjeneste.*  
*Vigsel av påskeild, påskelys og døpevann. Påskennattsliturgi og*  
*Høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Messe.*

1. Påskedag: kl. 10.30  
 2. Påskedag: kl. 10.30

**MOSS**

**St. Mikael kapell, Ryggevn. 24**  
 Palmesøndag: kl. 10.00  
 kl. 17.00  
 Skjærtorsdag: kl. 18.30  
 Langfredag: kl. 18.30  
 Påskeaften: kl. 21.00  
 1. Påskedag: kl. 10.00  
 kl. 17.00  
 2. Påskedag: kl. 10.00  
 Kl. 17.00

*Høymesse.*  
*Messe.*  
*Messe.*  
*Langfredagsliturgi.*  
*Messe.*  
*Høymesse.*  
*Messe.*  
*Messe.*

**OSLO**

**St. Olav Domkirke, Akersveien 1**  
 Palmesøndag: kl. 09.30  
 kl. 11.00  
 kl. 14.30  
 kl. 16.00  
 kl. 19.00

*Messe.*  
*Palmevigsel, prosesjon og høymesse.*  
*Messe på spansk.*  
*Messe på kroatisk.*  
*Messe på engelsk.*  
*Høymesse med vigsel av de hellige oljer.*  
*Høymesse på vietnamesisk.*  
*Høymesse til minne om Herrens nattverd.*  
*Tilbedelse til kl. 22.00.*  
*Jesu lidelseshistorie, tilbedelse av korset, kommunion.*  
*Langfredagsliturgi på vietnamesisk.*  
*Velsignelse av påskefrokost.*  
*Påskeliturgi på vietnamesisk.*  
*Påskennattsliturgi.*  
*Messe.*  
*Høymesse.*  
*Messe på spansk.*  
*Messe på polsk.*  
*Messe på kroatisk.*  
*Messe på tamil.*  
*Messe på engelsk.*  
*Høymesse.*  
*Messe på engelsk.*

Tirsdag: kl. 19.00  
 Skjærtorsdag: kl. 16.00  
 kl. 18.00

Langfredag: kl. 15.00  
 kl. 17.00  
 Påskeaften: kl. 11.00  
 kl. 19.00  
 kl. 22.00

1. Påskedag: kl. 09.30  
 kl. 11.00  
 kl. 13.00  
 kl. 14.30  
 kl. 16.00  
 kl. 17.30  
 kl. 19.00  
 2. Påskedag: kl. 11.00  
 kl. 19.00

**St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4**

Palmesøndag: kl. 09.35  
 kl. 11.00  
 kl. 18.00  
 kl. 19.00  
 Skjærtorsdag: kl. 17.00  
 Langfredag: kl. 22.45  
 Påskeaften: kl. 11.00  
 1. Påskedag: kl. 11.00  
 2. Påskedag: kl. 11.00

*Fromesse.*  
*Familiemesse, palmevigsel.*  
*Ungdomsmesse.*  
*Messe.*  
*Langfredagsliturgi, lidelseshistorien.*  
*Påskennattsfeiring.*  
*Høymesse.*  
*Messe.*

**St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15**

Palmesøndag: kl. 11.00  
 Onsdag før skjærtorsdag: kl. 20.00  
 Skjærtorsdag: kl. 09.00  
 kl. 18.30  
 kl. 21.30  
 kl. 22.00

*Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*

Langfredag: kl. 09.00  
 kl. 17.00  
 kl. 20.00

*Matutin.*  
*Laudes.*  
*Høymesse.*  
*Lesning av Jesu avskjedstale til disiplene.*  
*Matutin.*  
*Laudes.*  
*Pasjons gudstjeneste.*  
*Matutin.*  
*Laudes.*  
*Påskevigilien.*  
*Høymesse.*  
*Messe.*

Påskeaften: kl. 09.00  
 kl. 23.00  
 1. Påskedag: kl. 11.00  
 2. Påskedag: kl. 11.00

# Liturgisk kalender

**MARS**

16. Lørdag. Jer. 11,18-20. Joh. 7, 40-53.  
(Norske Tidebønner - uke 1)
17. Femte søndag i fasten.  
Jer. 31, 31-34. Hebr. 5, 7-9.  
Joh. 12, 20-33.
18. Mandag. Dan. 13, 1-9.15-17.  
Joh. 8, 1-11.
19. Josef, Jomfru Marias brudgom.  
2. Sam. 7, 4-5.12-14.16.  
Rom. 4, 13.16-18.22.  
Mt. 1,16.18-21.24. eller Lk. 2, 41-51.
20. Onsdag. Dan. 3, 14-20.91-92.95.  
Joh. 8, 31-42.
21. Torsdag. 1. Mos. 17, 3-9.  
Joh. 8, 51-59.
22. Fredag. Jer. 20, 10-13.  
Joh. 10, 31-42.
23. Lørdag. Turibus av Mongrovejo, biskop.  
Esek. 37, 21-28. Joh. 11, 45-56.  
(Norske Tidebønner - uke 2)

**DEN STILLE UKE**

24. Palmesøndag.  
Før prosesjonen: Mk. 11, 1-10 eller  
Joh. 12, 12-16.  
Jes. 50, 4-7. Fil. 2, 6-11.  
Mk. 14, 1-15.47 el. Mk. 15,1-39.
25. Mandag i Den stille uke.  
Jes. 42, 1-7. Joh. 12, 1-11.
26. Tirsdag i Den stille uke.  
Jes. 49, 1-6. Joh. 13, 21-33.36-38.
27. Onsdag i Den stille uke.  
Jes. 50, 4-9. Mt. 26, 14-25.
28. Skjærtorsdag  
2. Mos. 12, 1-8.11-14.  
1. Kor. 11, 23-26. Joh. 13, 1-15.
29. Langfredag  
Jes. 52, 13-53. Hebr. 4, 14-16.5, 7-9.  
Joh. 18, 1-9. 42.
30. Påskevigilie  
1. Mos. 1, 1-2.2. 1. Mos. 22, 1-18.  
2. Mos. 14, 15-15. Jes. 54, 5-14.  
Rom. 6, 3-11. Mt. 16, 1-7.
31. Påskedag. Herrens oppstandelse  
Ap. gj. 10,34. 37-43. Kol. 3, 1-4.  
Joh. 20, 1-9. el. Mk. 16, 1-7.

**APRIL**

1. Mandag i påskeoktaven  
Ap. gj. 2,14.22-32. Mt. 28, 8-15.
2. Tirsdag i påskeoktaven  
Ap. gj. 2, 36-41. Joh. 20, 11-18.
3. Onsdag i påskeoktaven  
Ap. gj. 3, 1-10. Lk. 24, 13-35.

4. Torsdag i påskeoktaven  
Ap. gj. 3, 11-26. Lk. 24, 35-48.
5. Fredag i påskeoktaven  
Ap. gj. 4, 1-12. Joh. 21, 1-14.
6. Lørdag i påskeoktaven  
Ap. gj. 4, 13-21. Mk. 16, 9-15.  
(Norske Tidebønner - uke 2)
7. *Annen søndag i påsketiden*  
Ap. gj. 4, 32-35. 1. Joh. 5, 1-6.  
Joh. 20, 19-31.
8. Marias Budskapsdag (henlagt fra 25. mars)  
Jes. 7, 10-14. Hebr. 10, 4-10.  
Lk. 1, 26-38.
9. Tirsdag  
Ap. gj. 4, 32-37. Joh. 3, 7-15.
10. Onsdag  
Ap. gj. 5, 17-26. Joh. 3, 16-21.
11. Torsdag  
Stanislas, biskop og martyr  
Ap. gj. 5, 27-33. Joh. 3, 31-36.
12. Fredag  
Ap. gj. 5, 32-42. Joh. 6, 1-15.
13. Lørdag. Martin 1., pave og martyr  
Ap. gj. 6, 1-7. Joh. 6, 16-21.  
(Norske Tidebønner - uke 3)
14. *Tredje søndag i påsketiden*  
Ap. gj. 3, 13.15. 17-19.  
1. Joh. 2, 1-5. Lk. 24, 35-48.

**Lunden kloster, Øvre Lunden 5**  
Palmesøndag: kl. 10.00  
Skjærtorsdag: kl. 18.00  
kl. 21.00  
Langfredag: kl. 16.00  
Påskeften: kl. 23.00  
1. Påskedag: kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 10.00

**PORSGRUNN**  
**Vår Frue kirke, Olavsgt. 19**  
Palmesøndag: kl. 11.00  
Skjærtorsdag: kl. 19.00  
Langfredag: kl. 11.00  
Påskeften: kl. 21.00  
1. Påskedag: kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00

**STAVANGER**  
**St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8**  
Palmesøndag: kl. 09.30  
kl. 11.00  
kl. 13.00  
kl. 18.00  
Skjærtorsdag: kl. 17.00  
kl. 19.00  
Langfredag: kl. 15.00  
Påskeften: kl. 20.00  
kl. 22.00  
1. Påskedag: kl. 09.30  
kl. 11.00  
kl. 13.00  
kl. 18.00

**TROMSØ**  
**Vår frue kirke, Storgt. 94**  
Palmesøndag: kl. 11.00  
Skjærtorsdag: kl. 20.00  
Langfredag: kl. 17.00  
Påskeften: kl. 21.00  
1. Påskedag: kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00

**TRONDHEIM**  
**St. Olav kirke, Schirmersgt. 1**  
Skjærtorsdag: kl. 19.00  
Langfredag: kl. 18.00  
Påskeften: kl. 23.00  
1. Påskedag: kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00

**TØNSBERG**  
**St. Olav kirke, Botnegt. 22**  
Palmesøndag: kl. 11.00  
kl. 17.00  
Skjærtorsdag: kl. 09.00  
kl. 17.00  
ca. kl. 19.30  
Langfredag: kl. 09.00  
kl. 15.00  
kl. 16.30  
Påskeften: kl. 09.00  
kl. 23.00  
1. Påskedag: kl. 10.30  
kl. 11.00  
2. Påskedag: kl. 11.00  
kl. 17.00

*Palmevigsel og høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Lesning av Jesu avskjedstale. Tilbedelse til midnatt.*  
*Langfredagsgudstjeneste.*  
*Påskevigilie med høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Høymesse.*

*Palmevigsel og høymesse.*  
*Høymesse. Tilbedelse.*  
*Pasjonsliturgi.*  
*Oppstandelsesliturgi. Messe.*  
*Høymesse.*  
*Messe.*

*Messe på engelsk.*  
*Høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Messe på fransk.*  
*Messe på norsk med innslag på vietnamesisk.*  
*Messe på norsk med innslag på eng., fr., polsk og tamil.*  
*Lidelseshistorien i ulike språkgrupper, deretter hylling av korset og kommunion felles.*  
*Messe på norsk med innslag på vietnamesisk.*  
*Messe på norsk med innslag av andre språk.*  
*Messe på engelsk.*  
*Høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Messe på fransk.*

*Høymesse.*  
*Aftengudstjeneste.*  
*Langfredagsliturgi.*  
*Påskennattsfeiring.*  
*Pontifikalmesse.*  
*Høymesse.*

*Høymesse.*  
*Messe med hyldning av korset.*  
*Høymesse.*  
*Høymesse.*  
*Høymesse.*

*Høymesse.*  
*Messe i Larvik.*  
*Matutin og Laudes.*  
*Høymesse. Agapemåltid i menighetslokalet.*  
*Lesning av Jesu avskjedstale til apostlene.*  
*Matutin og Laudes.*  
*Langfredagsgudstjeneste.*  
*Økumenisk korsvandring.*  
*Matutin og Laudes.*  
*Påskennattsmesse. Dåp. Natmat i menighetslokalet.*  
*Laudes.*  
*Høymesse.*  
*Messe i Larvik.*  
*Messe i Sandefjord.*  
*Messe i Larvik.*

### Den nordiske valfart til Lourdes

26. juni til 3. juli 1991, 8 dages flyreise med full pensjon.  
Pris på hotel ..... kr. 5.000,-  
Særpris for syge og handicappede på "Accueil" ..... kr. 4.600,-  
Biskop A. Jolson, Island og generalvikar Paul Marx ledsager valfarten.  
Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.  
Program og tilmeldelser.

#### Valfarlskomiteen

Marielystvej 16, DK-2000 Fredriksberg  
Telefon: 53 58 41 55/31 62 03 48  
Giro: 9000593

BEGRAVELSESBYRÅER



**T.S. JACOBSEN-GRUPPEN**  
**ULLEVÅLSVEIEN 1**

TELEFON \* (02) 20 79 05  
20 62 02—11 15 61  
Telefax 20 70 04



**A / S NORSKE SHELL**

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 — SERVICE (02) 66 58 60 — 66 58 61

Neste nummer utgis 11. april. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Mette Andrésen o.p.

Hanne Berentzen

Liv Greni

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 195, —

Øvrige europeiske land: kr. 220, —

Andre verdensdeler: kr. 230, —

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

**St.  
OLAV**

**BOKHANDEL**

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Telefon: (02) 20 72 48

Fax : (02) 36 02 63

**Er du i Oslo i påsken,  
eller kommer du på besøk?**

Kom inn og se utvalget av katolsk litteratur, kirkemusikk (mye fin påskemusikk), påskelys, bivoksllys, ikoner, rosenkranser, kors og meget mer.

**Ville det ikke vært fint å ha Messeboken  
til kirkens største høytid?**

Skinn kr. 290,-, plast kr. 215,-. Samme hendige format som Bønneboken. Hvis du synes Messeboken er litt for dyr for deg denne gangen, har vi et nydelig hefte; «Messens tekster for Den Stille Uke», kr. 20,-.

**Ny bok fra Karmeliterna:**

W. Stinniten: Natten er mitt ljus, h. kr. 140,-.

Innen St. Olav tidsskrift kommer neste gang er MAMMUT 91 forlengst igang, så vi kan ikke få meddelt dere det vi har i den anledning. Men vi har bestilt endel bøker vi vet har interesse for våre kunder. Kontakt oss over telefon eller kom.

**En gledelig påske  
ønskes alle våre kunder!**

**Vi sender over hele landet.**

Ved forsendelse kommer porto og omkostninger i tillegg.

**ÅPNINGSTIDER:**

Mand.-fred. 9.30-16.30

Torsd. 9.30-17.30

Lørd. 9.30-13.30

**St. Franciskus 3-delte barneskole i Arendal trenger en katolsk lærer.** Ta kontakt med skolen for nærmere opplysninger.

Tlf.: (041) 21 330. Kveld: (041) 75 575

**Har du lyst på utfordrende, variert og  
interessant arbeid?**

St. Hallvard menighet trenger en **sekretær for det pastorale team** i et engasjement (60% stilling av 37,5 timer arbeidsuke) for en periode på to år fra ca. 15. juni 1991. Sr. Beate skal studere i utlandet, og i hennes fravær trenger vi en person som kan overta deler av hennes arbeidsoppgaver, bl.a.

- Planlegge/koordinere aktiviteter i menigheten i samarbeid med det pastorale team.
- Administrere intensivundervisning og konfirmantkurs. – Være ansvarlig for utgivelse av Hallvardsvaka og søndagsbladet.
- Kontorarbeid.

Vi trenger en utadvendt person som liker å ha kontakt med mennesker. Viktig at du har evne til samarbeid, så vel som selvstendighet, ordenssans og kreativitet. Vi forutsetter at du er katolikk.

Kontor/administrativ erfaring og/eller erfaring fra sosialt arbeid er ønskelig. Fordel om du har kunnskap om EDB, eller er villig til å lære.

Kontorplass i St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4. Arbeidstid etter nærmere avtale. Du må regne med en del kveldsarbeid. Lønn etter avtale (offentlig regulativ).

For flere opplysninger, kontakt sr. Beate eller p. Hans, tlf. (02) 67 23 83 mellom kl. 10.00 og 12.00.

Skriftlig søknad sendes: **St. Halvard menighet, v/soknepresten**

Enerhauggt. 4, 0651 Oslo 6

innen 15. april 1991.

**CARITAS | NORGE**

**DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON**

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 — Bank: 8998.09.08136

## Blikk på tiden



### Som en klovn så det . . .

En kjær venn har forlatt oss, og dette nummer av bladet bærer tydelig budskap om hvem han var, og hva han betød for mange av oss. For hvor mange ante vi kanskje først da de forskjellige ble forespurt om å skrive om ham. Vi kunne visst enda ha plussset på flere sider.

Selvsagt risikerer man å gjenta de andre - når man først slipper til på siste side. Men Mater Olava har også sitt å si om vennen og trosfellen Åge Rønning. Dessuten er det ingen hemmelighet at Åge var glad i oss klosterfolk og gjerne skrev om oss. Han var f. eks. opptatt av hvordan ordenssøstre kunne komme i takt med dagens miljø og dagens mennesker for, som han sa, bare da kan de bringe Vårherre ut til dette århundret. I dag er dette ingen revolusjonerende tale, meget er skjedd siden begynnelsen av 60-tallet da Åge skrev dette.

Men da jeg en gang beklaget meg over at søstrene var arkivert i egen skuff i St. Olavs billedarkiv under "søstre" og ikke under "kvinner", fikk jeg til svar: "Gubbevaremegvel, skal dere være *det* også . . ." Og han kunne i sin klovnespalte beklage seg over hvor vanskelig det var å bli dus med en ordenssøster. Med enkelte ga han det rett og slett opp. Men slikt forandret seg også med tiden. . .

Hans klovnerier var til glede for mange og til forargelse for noen. Hans underfundighet slo ut på de utroligste måter, og selv om det hendte at hans spøk var noe grovkornet for enkelte, var den aldri ondskapsfull. Han kunne også drive gjøn med seg selv, og av og til - på klovners vis - med en sår undertone. Som da sykdommen begynte å merke ham, og balanseevnen ble svekket. Da hendte det at han kom fra Polet med sin pose med tre rødvin, litt ustø på bena. Mens han overhørte følgende replikk fra to av byens damer: "Det er fært med denne fylla, De . . ." Den historien kom han ofte tilbake til, sikkert fordi han også opplevet den som temmelig ydmykende.

Men han slo det bort i spøk, og skrev om det - i Klovnen.

Åge hadde en forkjærlighet for de marginale, og blant dem uteliggerne. Han skrev om dem med respekt og vennlighet, og både hans bok "De ukjentes marked" og mange av hans klovnesplater bar tydelig preg av dette. Når vi var inne i adventstiden, og julen nærmet seg, fikk han alltid et snev av dårlig samvittighet når han tenkte på alt han ikke fikk gjort for disse samfunnets stebarn.

En av dem forsøkte hver jul å bli arrestert og satt bak lås og slå, og Åge mente at han kanskje burde ha hjulpet ham med dette, med både snert av selvironi og et aldri så lite spark til systemet: "Er dette toppen av nestekjærlighet i det Herrens år 1972? At man hjelper sine venner til å komme i fengsel?"

Tilgi oss, Herre. Og forlat oss, selv når vi er hårde i våre hjerter. Men følg med våre venner, og oss selv - hvis og når den tid kommer - inn i

ensomheten og fengslene og pleiehjemmene. Ingen andre gjør det . . ."

Åge hatet å bli kalt "kristelig" forfatter og allikevel finner vi perler av "forkynnelse" i mange av hans bøker. Ett annet sted i dette blad er nevnt den bønningen han lar hovedpersonen A. i romanen "Alleklovner" be under en vill bussferd i Roma:

*La meg motta din kjærlighet  
som et tomt kar  
fyller av klar vin.  
Slik at jeg kan bli rakt  
til en fattig.*

*La meg da være uten navn  
og ære, være flinten  
i det buede stenkar  
og likevel rørt  
av Dine hender . . .*

Vakrere kan det ikke sies av en forfatter som kanskje ikke var kristelig, men har oppfattet det sentrale i kristendommens budskap.

Det siste pek Åge klarte å gjøre meg, var å dra til sitt siste hvilested mens jeg var i utlandet. Men jeg vet at han blunker til meg ovenfra og sier at vi skal møtes igjen.

Og det skulle ikke forundre meg at i dette kirkeår vil Allehelgensfest i himmelen bli feiret som en Alleklovnersfest. Med Åge på hedersplass til høyre for Gudfader, omgitt av uteliggere, ordenssøstre og alle andre klovner og syndere han bærer med seg i sitt romslige hjerte.

**F**red være med deg, kjæreste Åge!

*Mater Olava*